

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA

**UREDITEV STEČAJA GOSPODARSKE DRUŽBE IN STEČAJA
POSAMEZNIKA V SLOVENIJI**

Ljubljana, julij 2016

DALI VORUNA

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Dali Voruna, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Ureditev stečaja gospodarske družbe in stečaja posameznika v Sloveniji, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem prof. dr. Mitjem Kovačem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 18.7.2016

Dali Voruna

KAZALO

UVOD	1
1 ODRAZ SVETOVNE GOSPODARSKE KRIZE.....	3
1.1 Odraz svetovne gospodarske krize v slovenskem gospodarstvu	3
1.2 Odraz svetovne gospodarske krize na podjetja	4
1.3 Odraz svetovne gospodarske krize na posameznika - potrošnika	6
1.3.1 Vzroki za nastanek krize pri potrošniku.....	6
1.3.2 Brezposelnost, kot posledica krize	6
2 ZAKONSKA PODLAGA INSOLVENTNIH POSTOPKOV V SLOVENIJI	8
2.1. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)	8
2.2 Insolventnost po ZFPPIPP	9
2.2.1 Insolventnost pravne osebe, podjetnika ali zasebnika:.....	9
2.2.2 Insolventnost fizične osebe ali potrošnika:	9
3 ZAČETEK STEČAJNEGA POSTOPKA NAD DOLŽNIKOM.....	10
3.1 Predujem za kritje stroškov stečajnega postopka	10
3.2 Stečajni postopek nad pravno osebo - gospodarsko družbo.....	11
3.3 Osebni stečaj - stečaj posameznika (potrošnika).....	12
3.4 Osebni stečaj (stečaj s.p.) v primerjavi s stečajnim postopkom nad pravno osebo	15
3.5 Pristojnosti, obveznosti in naloge stečajnega upravitelja	16
4 UPNIKI IN PRIJAVA TERJATEV V STEČAJNIH POSTOPKIH	17
4.1 Vrste terjatev	17
4.2 Prijava terjatev v stečajnih postopkih.....	18
4.3 Preizkus terjatev	20
5 EMPIRIČNO PREVERJANJE HIPOTEZ RAZISKOVALNEGA DELA	20
5.1 Baze podatkov uporabljene za analizo	20
5.1.1 Število začelih stečajnih postopkov v RS na letni ravni.....	21
5.1.2 Podatki o zaključenih stečajnih postopkih pravnih oseb.....	22
5.1.3 Podatki o zaključenih postopkih osebnih stečajev	22
5.1.4 Podatki o novoustanovljenih in izbrisanih gospodarskih družbah	22
5.2 Število začelih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v RS po letih	23
5.3 Analiza zaključenih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami (gosp. družbami).....	23
5.4 Število začelih postopkov osebnega stečaja v RS po letih	26
5.5 Analiza zaključenih postopkov osebnega stečaja.....	26
5.6 Analiza deleža družb v stečajnih postopkih v novoustanovljenih družbah.....	29
SKLEP	32

KAZALO TABEL

Tabela 1: Gibanje registrirane brezposelnosti v Sloveniji od leta 2010 do leta 2015..... 7
Tabela 2: Število vpisov in izbrisov gospodarskih družb po letih v RS 29

KAZALO SLIK

Slika 1: Trend gibanja registrirane brezposelnosti v RS od leta 2010 do leta 2015 7
Slika 2: Trend gibanja začetih stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami..... 23
Slika 3: Zalagatelji predujma za kritje stroškov stečajnega postopka za pravne osebe 24
Slika 4: Odstotek vračila predujma v proračun RS pravne osebe 24
Slika 5: Delež postopkov končanih z razdelitvijo upnikom ali brez..... 25
Slika 6: Odstotek poplačila terjatev 25
Slika 7: Trend gibanja začetih osebnih stečajev po letih 26
Slika 8: Zalagatelji predujma za kritje stroškov stečajnega postopka fizične osebe..... 27
Slika 9: Odstotek vračila predujma v proračun fizične osebe 27
Slika 10: Delež končanih postopkov z razdelitvijo upnikom ali brez..... 28
Slika 11: Struktura oseb v postopku osebnega stečaja 28
Slika 12: Število novoustanovljenih gospodarskih družb v RS od 2006 - 2015 30
Slika 13: Skupno povečanje števila gospodarskih družb v RS od 2006 – 2015 31
Slika 14: Izbrisi gospodarskih družb po letih 31
Slika 15: Začeti stečajni postopki / novoustanovljene družbe po letih 31
Slika 16: Delež gospodarskih družb v stečaju v deležu novoustanovljenih družb..... 32

UVOD

Zadnja leta smo priča ogromnemu številu začetih stečajnih postopkov, tako gospodarskih družb kot tudi samostojnih podjetnikov posameznikov (v nadaljevanju s.p.) in fizičnih oseb. V zaključni strokovni nalogi je na kratko opisan ključni dejavnik, ki je pripomogel k poslabšanju gospodarskih razmer v državi ter zmanjšanju materialne blaginje prebivalstva in zaostritvi razmer na trgu dela – svetovna gospodarska kriza, ki tudi na naših tleh marsikomu ni prizanesla. Svetovna gospodarska kriza je vsekakor osrednji dejavnik, zaradi katerega se število začetih stečajnih postopkov iz leta v leto vztrajno povečuje. Pa vendarle, občuten porast števila začetih stečajnih postopkov v RS je zaznan po spremembi zakona konec leta 2013, po kateri se predujem za začetek stečajnega postopka krije iz sredstev proračuna Republike Slovenije (v nadaljevanju RS), če predlog za stečaj vloži dolžnik sam. V raziskovalnem delu je zaradi ugotovitve odklona v številu začetih stečajev zaradi spremembe v zakonodaji prikazan trend gibanja števila začetih stečajnih postopkov.

Namen in cilj raziskovalne naloge je s pomočjo strokovne literature in lastnih izkušenj analizirati glavne vsebinske značilnosti stečajnih postopkov gospodarskih družb in potrošnikov – posameznikov (fizičnih oseb), ter na podlagi javno dostopnih podatkovnih baz in virov za oba tipa stečajnih postopkov opraviti analizo števila začetih stečajnih postopkov po posameznih letih, opraviti analizo že zaključenih stečajnih postopkov ter ugotoviti odstotek in vrsto poplačila upnikov (razdelitve) iz stečajne mase ter na podlagi razpoložljivih podatkov preveriti tudi delež vračila predujma za kritje stroškov postopka v proračun države v postopkih, v katerih je predlagatelj stečaja dolžnik sam.

Po drugi strani in kot protiutež analiziranemu številu družb, ki z zaključkom stečaja prenehajo, je namen te naloge vsebinsko analizirati zakonodajne pogoje ob ustanovitvi novih gospodarskih družb, analizirati njihovo število in rast po letih, ter prikazati razmerje med številom novonastalih družb in družb, ki »ugašajo«. Namen slednjega pa je opozoriti, da bodo brez ustrezne zakonske regulative na področju ustanavljanja gospodarskih družb, tudi številne novoustanovljene družbe nekje v prihodnosti predstavljale finančno breme le državi, ki bo morala poskrbeti za njihovo dokončno prenehanje, saj zakon trenutno ne predvideva nikakršne odgovornosti družbenikov in oseb pooblaščenih za zastopanje za obveznosti družb.

Na podlagi lastnih izkušenj in predvidevanj je bila želja v predmetnem raziskovalnem delu dokazati sledeče:

- Hipoteza št. 1: Tako število postopkov osebnih stečajev kot število stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami v Sloveniji iz leta v leto vztrajno narašča, občutno pa je zaznan porast števila le teh po spremembi zakonske ureditve, ki je uvedla oprostitev založitve predujma za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka. (tč.5.2, slika 2 in tč. 5.4, slika 7)
- Hipoteza št. 2: Stečajni postopki nad gospodarskimi družbami so večinoma začeti prepozno, ko stečajne mase ni več oziroma je le-ta obremenjena s pravicami ločitvenih

upnikov, sredstev za plačilo stroškov stečaja ter vsaj delno poplačilo terjatev prednostnih in navadnih upnikov pa praktično ni. (tč. 5.3, slike: 3, 4, 5, 6)

- Hipoteza št. 3: V postopku osebnega stečaja so večinoma osebe, ki so brez zaposlitve, zaposlene osebe, ki so v veliki večini osebe z nizkimi prejemki in nimajo večjega premoženja, ki bi ga bilo mogoče unovčiti in znotraj stečajnega postopka poplačati njihove dolgove ter upokojenci, ki so večinoma prav tako brez premoženja, z izredno nizkimi prihodki. V osebni stečaj gredo najpogosteje prezadolžene osebe, ki nimajo nikakršnega premoženja, tako, da je tudi v tem primeru delež plačila stroškov stečajnega postopka in poplačila upnikov neznamenit. (tč. 5.5., slike: 8 – 11)
- Hipoteza št. 4: V Sloveniji zakonodaja ob ustanovitvi novih družb ne predvideva vplačila predujma s strani družbenikov, povečanja osnovnega kapitala, zadržanja dela osnovnega kapitala... ali kakega drugega sredstva zavarovanja in prevzemanja odgovornosti za morebitni neuspeh in finančno izčrpanost družb v prihodnosti, nad katerimi bo začel stečajni postopek, zato je mogoče predvidevati, da bo skrb za njihovo prenehanje in morebitne stroške v zvezi s tem, ob nespremenjeni zakonodaji, tudi v bodoče pokrivala država iz davkoplačevalskega denarja. Takih družb pa je vedno več. (tč. 5.6, slike 12 – 16)

Glede na namen in cilje, ki jih želim z nalogo doseči, je pristop k raziskovanju v teoretičnem delu predvsem deskriptiven, v empiričnem delu raziskovalnega dela pa analitičen, kjer so na podlagi opravljenih statističnih analiz predstavljena dejstva, na podlagi katerih je bilo mogoče logično sklepati in predlagati rešitve.

Zastavljene hipoteze bodo preverjene s statistično analizo iz javno dostopnih podatkov, pridobljenih na spletnem portalu Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES). Objave teh podatkov se izvajajo sproti neposredno iz informacijskih sistemov upravljalcev podatkov, ki so uporabljeni v predmetnem delu, in sicer Poslovnega registra Slovenije in pristojnih Okrožnih sodišč, ki ga upravlja Vrhovno sodišče Republike Slovenije.

Hipoteza št. 1 bo preverjena z analizo števila začelih postopkov osebnih stečajev in stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami v RS, po letih.

Hipoteza št. 2 bo preverjena tako, da bo izmed 50 naključno izbranih, končanih stečajnih postopkov gospodarskih družb v letu 2015 uporabljen podatek o poplačilu navadnih in ločitvenih upnikov ter plačilu stroškov stečajnega postopka oziroma o deležu vračila predujma za kritje stroškov postopka v proračun pred zaključkom postopka. S to primerjavo bo mogoče dobiti podatek o deležu poplačila navadnih in ločitvenih upnikov ter kolikšen delež vračila v proračun si (ob nespremenjenih razmerah) lahko država v prihodnje obeta iz naslova danih predujmov za kritje stroškov stečajnega postopka gospodarskih družb.

Hipoteza št. 3 bo najprej preverjena z analizo 100 postopkov osebnega stečaja v pisarni, kjer sem zaposlena. S to analizo bo dobljen podatek o deležu nezaposlenih, zaposlenih in upokojencev v postopku osebnega stečaja. Nadalje bo v raziskavi izmed 50 naključno

izbranih, končanih stečajnih postopkov fizičnih oseb v letu 2015 uporabljen podatek o poplačilu navadnih in ločitvenih upnikov ter plačilu stroškov stečajnega postopka oziroma o deležu vračila predujma za kritje stroškov postopka v proračun pred zaključkom postopka. S to primerjavo bo mogoče dobiti podatek o deležu poplačila navadnih in ločitvenih upnikov ter kolikšen delež vračila v proračun si (ob nespremenjenih razmerah) lahko država v prihodnje obeta iz naslova danih predujmov za kritje stroškov stečajnega postopka fizičnih oseb – potrošnikov.

Hipoteza št. 4 bo preverjena z analizo števila novoustanovljenih družb po letih, ter s primerjavo deleža družb v stečajnem postopku v številu novoustanovljenih družb.

Predpostavljamo, da se v praksi vse prevečkrat dogaja, da je stečajni postopek izvrstno sredstvo, namenjeno oškodovanju upnikov, večinoma brez večjih posledic odgovornih oseb in to na račun države. Zaradi tega, bi se morali prav vsi upniki (država, banke, gospodarske družbe, delavci...) angažirati v izvajanju ukrepov in aktivnosti, država v smislu sprememb v zakonodaji, ostali upniki pa v smislu spremljanja poslovanja svojih dolžnikov in njihove plačilne sposobnosti z namenom pravočasno in vnaprej ukrepati in zavarovati svoje terjatve. V praksi je to velikokrat težko izvedljivo bodisi zaradi netočnosti izkazovanja poslovnih rezultatov in prikrivanja dejanskega stanja, nedostopnosti informacij ali v primerih osebnih stečajev iz razlogov višje sile (bolezen, izguba zaposlitve...)

Omejitve raziskave so predvsem v velikosti vzorca naključno izbranih in analiziranih tako osebnih stečajev kot tudi stečajev gospodarskih družb – pravnih oseb (analiza 50 stečajev v obeh primerih) ter v časovnem okviru, saj se analizirani podatki nanašajo na stečaje zaključene do izteka leta 2015.

Skozi to delo me vodijo lastna spoznanja pridobljena v praksi, saj že 11 leto delam kot strokovna sodelavka na področju insolvenčnih postopkov.

1 ODRAZ SVETOVNE GOSPODARSKE KRIZE

1.1 Odraz svetovne gospodarske krize v slovenskem gospodarstvu

Ministrstvo za gospodarstvo RS v osnutku strateškega dokumenta »Strategije razvoja Slovenije 2014 – 2020«, navaja, da 7 – 8 let trajajoča svetovna kriza tudi na naših tleh ni prizanesla nikomur in da posledično tudi država zadnja leta ni uspešna pri doseganju ključnih ciljev na gospodarskem, socialnem in okoljskem področju. (Ministrstvo za gospodarstvo, Strategije razvoja Slovenije 2014 – 2020, str. 2)

Po navedbah Ministrstva za gospodarstvo je RS v obdobju 2005 – 2008 dosegala visoke stopnje gospodarske rasti (v povprečju 5,1 % na leto) in s tem zmanjševala zaostanek za povprečjem Evropske Unije (v nadaljevanju EU). Z začetkom gospodarske krize pa se je soočila z enim najvišjih padcev gospodarske aktivnosti med državami EU. Raven gospodarske

razvitosti, merjena z bruto domačim proizvodom (v nadaljevanju BDP) na prebivalca po kupni moči v primerjavi s povprečjem EU, se je znižala pod vrednost ob sprejetju Strategije razvoja Slovenije leta 2005. Poslabšanje gospodarskih razmer je privedlo tudi do zmanjšanja materialne blaginje prebivalstva, ki se je v pred kriznem obdobju izboljševala, zaostriale so se tudi razmere na trgu dela. (Ministrstvo za gospodarstvo, Strategije razvoja Slovenije 2014 – 2020, str. 2, 3)

Ugotovitve kažejo, da je močno nazadovanje gospodarske razvitosti od leta 2008 predvsem posledica premalo učinkovitega izboljševanja konkurenčnosti v preteklem desetletju. Gospodarska kriza je izpostavila strukturne slabosti slovenskega gospodarstva, predvsem relativno nizko tehnološko zahtevnost, premalo učinkovito vodenje podjetij, povezano tudi z ohranjanjem velike vloge države oziroma politike v podjetjih in prepočasno izboljševanje poslovnega okolja (administrativne ovire, nefleksibilnost trga dela, visoka obremenitev dela). Gospodarsko okrevanje dodatno zavira omejena dostopnost do finančnih virov, saj je bila visoka gospodarska rast v obdobju pred krizo dosežena ob povečani dostopnosti do finančnih virov na mednarodnih trgih ter ob (pre)visoki stopnji zaupanja med bankami in podjetji (kreditojemalci). Zaostritev razmer in težja dostopnost do mednarodnih finančnih trgov sta močno zmanjšala kreditno sposobnost domačih bank, hkrati pa sta se zaradi nizke gospodarske aktivnosti zmanjšala likvidnost zadolženih podjetij in vrednost njihovega premoženja. Izrazito so se pokazale strukturne slabosti in neprilagodljivost bančnega sistema, ki so se odrazile v nizki učinkovitosti, zlasti velikih bank z visokim posrednim in neposrednim lastniškim deležem države. (Ministrstvo za gospodarstvo, Strategije razvoja Slovenije 2014 – 2020, str. 3)

Neizpeljane sistemske spremembe so v poslabšanih pogojih gospodarjenja pospeševale težave v financiranju sistemov socialne zaščite, saj so po letu 2008 pričeli naraščati izdatki za socialno zaščito, v največji meri kot posledica naraščanja števila upokojencev, brezposelnosti in naraščanja izdatkov za zdravstvo. Njihovo rast so postopoma začeli zniževati predvsem interventni ukrepi, učinek sistemskih sprememb pa je bil do sedaj relativno majhen. (Ministrstvo za gospodarstvo, Strategije razvoja Slovenije 2014 – 2020, str. 3)

Tudi učinkovitost institucij, ki naj bi zagotovile ustrezno delovanje gospodarstva ugotavlja Urad za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljevanju UMAR), je bila nizka. Zato bo za izhod iz krize nujno potrebno delovanje pravne države, zagotavljanje učinkovitih regulatornih in nadzornih funkcij ter umik države iz gospodarstva, tako da ne bo več mogoče neposredno poseganje države v odločitve ekonomskih subjektov. (UMAR, Poročilo o razvoju 2013, str. 12)

1.2 Odras svetovne gospodarske krize na podjetja

Različni avtorji in poznavalci različno opredeljujejo krizo podjetja. Nekateri pod pojmom kriza podjetja razumejo le finančno krizo, drugi krizo opredeljuje širše, kar je smiselno zlasti z vidika vzrokov za krizo. (Šafer, 2010, str. 8)

Lutar – Skerbinjekova (1998, str. 596) je opredelila krizo podjetja kot časovno omejen, nenačrtovan in nezaželen proces, zaradi katerega so trajno ogroženi cilji podjetja:

- doseganje plačilne sposobnosti in izogibanje prezadolženosti;
- dolgoročno doseganje minimalnega dobička;
- doseganje želenih tržnih deležev;
- doseganje moči, ki je v obstoju in razvoju podjetja.

Dubrovski (2004, str. 18) navaja, da je kriza kratkotrajno neugodno, nezaželeno in kritično stanje v podjetju, nastalo zaradi zunanjih kot tudi notranjih vzrokov, ter neposredno ogroža nadaljnji obstoj in razvoj podjetja.

Vse vrste kriz pa prej ali slej neposredno ali posredno preko uspešnostne krize pripeljejo do krize plačilne sposobnosti podjetja, torej do položaja, za katerega so značilne finančne težave in ki ga tudi različni pravni redi običajno uravnavajo s tako imenovano insolventno zakonodajo. Krize so med seboj torej povezane (Bergant, 2006, str. 3).

Bergant (2002, str. 137) pri tem loči znake oziroma informacije o dolgoročni plačilni sposobnosti kot kazalce tveganja pri zagotavljanju tekoče plačilne sposobnosti (lahko bi jih uvrstili med prve znake krize), od znakov kratkoročne plačilne nesposobnosti, ki običajno kažejo že na akutno krizo podjetja.

Temeljne informacije o zmanjšani dolgoročni plačilni sposobnosti so po (Bergant, 2006, str. 11) zlasti naslednje:

- zmanjševanje trajnega kapitala,
- zmanjševanje dobičkonosnosti poslovanja iz osnovne dejavnosti,
- poslovanje z izgubo,
- zmanjševanje denarnega toka (angl. *cashflow*),
- povečevanje stopnje neto zadolženosti (Neto dolg/Materialna sredstva),
- zmanjševanje stopnje dolgoročnega financiranja kratkoročnih naložb (Obratni kapital/Kratkoročna sredstva),
- povečevanje potrebe po obratnem kapitalu,
- povečevanje primanjkljaja obratnega kapitala (kapitalska neustreznost),
- povečevanje tveganj v poslovanju.

Temeljne informacije o zmanjšani kratkoročni plačilni sposobnosti so po (Bergant, 2006, str. 11) zlasti naslednje:

- primanjkljaj razpoložljivih denarnih sredstev v primerjavi z zapadlimi obveznostmi,
- presežek izdatkov nad prejemki v določenem časovnem obdobju,
- povečevanje stopnje neto zadolženosti na kratkoročnem področju,

- zmanjševanje pospešenega koeficienta (Kratkoročna sredstva – Kratkoročne finančne naložbe – Zaloge)/(Kratkoročne obveznosti – Kratkoročne finančne naložbe),
- zmanjševanje hitrega koeficienta (Denarna sredstva/Kratkoročne obveznosti)

Nepogrešljiva sestavina vsakega sistema za odkrivanje znakov kriz pa sta analiza in kontrola poslovanja, pri čemer je vedno večji poudarek na notranji reviziji. Posebej se kot pomembno kaže analiziranje in ugotavljanje možnih vzrokov krize, saj lahko obstaja velika verjetnost, da se iz teh možnosti res razvijejo negativni trendi. (Bergant, 2006, str. 15)

1.3 Odraz svetovne gospodarske krize na posameznika - potrošnika

1.3.1 Vzroki za nastanek krize pri potrošniku

Svetovna gospodarska kriza se preko gospodarskih subjektov in razmer v državi, odraža tudi na insolventnosti posameznikov – potrošnikov.

Zadnikar, (2010, str. 1) pravi, da nepoučenost in želja po zviševanju življenjskega standarda, ki ju spodbujajo mediji in agresivna vabila tržnih ponudnikov za nakup nepotrebne premoženja, veliko ljudi pahne v past prekomernega zadolževanja. Posamezniki najemajo posojila in kupujejo po različnih sistemih kreditiranja, medtem ko cene ter obrestne mere na trgih potihoma rastejo in dodatno povečujejo njihov dolg. Za prezadolženost posameznikov pa ni kriva le njihova naivnost, ampak tudi druge nenačrtovane okoliščine, ki do takšnega stanja pospešeno pripeljejo (izguba zaposlitve, bolezni, smrti v družini, nesreče...)

1.3.2 Brezposelnost, kot posledica krize

Razmere na trgu dela, ki so se v pred kriznem obdobju izboljševale, so se z gospodarskim nazadovanjem močno zaostrele, tako da sta stopnji delovne aktivnosti in brezposelnosti zaostali za izhodiščnimi vrednostmi ob sprejetju Strategije razvoja Slovenije leta 2005. Delež delovno aktivnih v starostnem obdobju 55 – 64 let je najnižji v EU, v zadnjem letu pa je tudi močno porasla brezposelnost mladih. (Ministrstvo za gospodarstvo, Strategije razvoja Slovenije 2014 – 2020, str. 3)

V svoji posebni objavi »Slovenija od 1991 do danes« (2014), Statistični urad RS (v nadaljevanju SURS) navaja, da je Slovenija tudi pred triindvajsetimi leti premagovala večjo gospodarsko krizo, ki je bila posledica prestrukturiranja države in državne ureditve, saj je bil takratni cilj države vstop v EU. Po mnenju SURS pa je gospodarska kriza zadnjih let globlja, prizadela je večino razvitega sveta in še traja, izhod iz nje pa je bolj negotov kot pred triindvajsetimi leti. Za primerjavo med obema krizama in njenim vplivom na brezposelnost, je SURS v objavi navedel tudi podatka, da je bilo v letu 1991 okoli 792.000 delovno aktivnih oseb, registriranih brezposelnih oseb je bilo okoli kot 91.100, kar pomeni, da je bila stopnja takratne registrirane brezposelnosti 10-odstotna, septembra 2014 je bilo delovno aktivnih nekaj več kot 805.500 prebivalcev, registriranih brezposelnih oseb pa je bilo nekaj več kot

112.500, ter da je bila stopnja registrirane brezposelnosti 12,3-odstotna. (SURSa, Slovenija od 1991 do danes, 2014)

Iz javno dostopnih podatkov na spletni straneh Republiškega zavoda za zaposlovanje je razvidno, da se je brezposelnost v RS od leta 2010 vztrajno povečevala, januarja 2014 je celo dosegla rekordno število brezposelnih oseb, skoraj 130.000. Iz najnovjših podatkov pa je razvidno, da je kljub občasnemu medletnemu večanju števila registriranih brezposelnih oseb, v letih 2014 in 2015 opaziti pozitiven trend, saj število brezposelnih oseb upada.

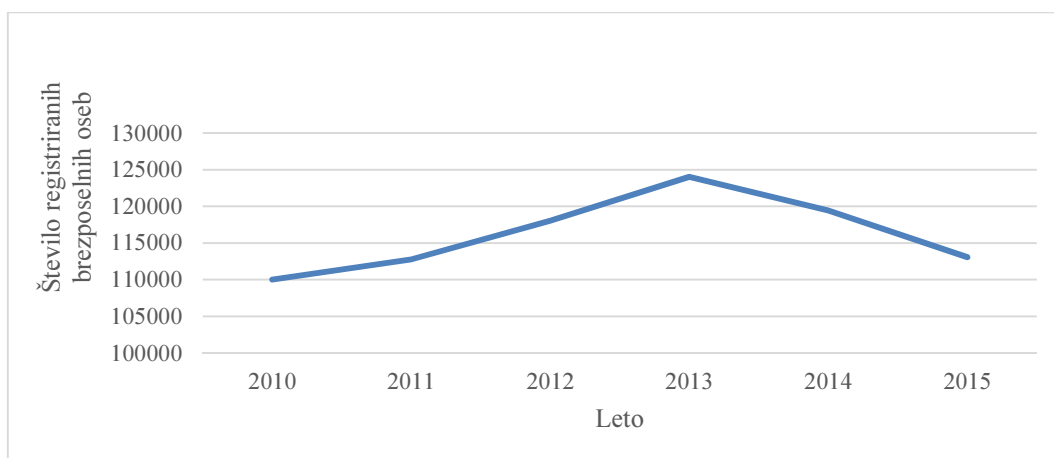
Tabela 1: Gibanje registrirane brezposelnosti po mesecih v Sloveniji od leta 2010 do leta 2015

Mesec/leto	Število registrirano brezposelnih oseb					
	2015	2014	2013	2012	2011	2010
januar	124.279	129.843	124.258	115.965	115.132	99.591
februar	122.552	129.764	124.066	115.036	115.608	99.784
marec	118.099	126.730	122.630	110.859	113.948	98.893
april	114.923	123.636	121.332	109.084	111.561	99.316
maj	112.385	119.670	118.576	106.796	108.634	98.401
junij	110.245	117.352	116.603	105.630	107.081	98.187
julij	109.557	116.199	117.143	106.896	107.562	98.406
avgust	107.935	114.784	116.600	106.071	106.996	99.032
september	104.758	112.560	114.669	105.441	107.049	97.908
oktober	107.488	115.901	118.721	110.886	110.905	102.683
november	107.412	115.411	119.313	111.471	111.069	103.831
december	113.076	119.458	124.015	118.061	112.754	110.021

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Trg dela v številkah - Gibanje registrirane brezposelnosti po mesecih v RS od leta 2010 do leta 2015, 2016.

Kljub predhodno navedenih spodbudnih podatkih, pa je po navedbah SURSa za leto 2014 kar 14,5 odstotka (290.000 oseb) oziroma vsak sedmi prebivalec Slovenije živel pod pragom revščine.

Slika 1: Trend gibanja registrirane brezposelnosti po letih v RS od leta 2010 do leta 2015

Vir: Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, Trg dela v številkah - Gibanje registrirane brezposelnosti po mesecih v RS od leta 2010 do leta 2015, 2016.

2 ZAKONSKA PODLAGA INSOLVENTNIH POSTOPKOV V SLOVENIJI

2.1. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)

V slovenskem pravnem redu insolventne postopke (postopek prisilne poravnave, postopek poenostavljene prisilne poravnave in stečajne postopke – stečajni postopek nad pravno osebo, postopek osebnega stečaja in postopek stečaja zapuščine) ureja leta 2007 sprejet Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, Uradni list RS, št. 126/2007, Uradni list RS, št. 13/2014 – UPB, (10/2015 – popr.), 27/2016, 31/2016 – odl. US in 38/2016 – odl. US. (v nadaljevanju ZFPPIPP). ZFPPIPP je v veljavi od 01.10.2008, do danes pa je bil sedemkrat noveliran, in sicer:

1. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP – A (Uradni list RS št. 40/2009 z dne 29.05.2009),
2. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP – B (Uradni list RS št. 59/2009 z dne 30.07.2009),
3. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP – C (Uradni list RS št. 52/2010 z dne 30.06.2010),
4. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP – D (Uradni list RS št. 26/2011 z dne 08.04.2011),
5. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP – E (Uradni list RS št. 47/2013 z dne 31.05.2013),
6. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP – F (Uradni list RS št. 100/2013 z dne 06.12.2013)
7. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – ZFPPIPP – G (Uradni list RS št. 27/2016 z dne 11.4. 2016).

Pravno podlago prisilne poravnave in stečaja pred sprejetjem ZFPPIPP je urejal Zakon o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji (ZPPSL) Ur. list RS št. 67/1993 ter Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPod) Uradni list RS št. 54/1999.

2.2 Insolventnost po ZFPPIPP

V 14. členu ZFPPIPP definira insolventnost, kot položaj, ki nastane, če dolžnik v daljšem obdobju ni sposoben poravnati vseh svojih obveznosti, ki so zapadle v tem obdobju ali postane dolgoročno plačilno nesposoben oziroma trajno nelikviden, in sicer:

2.2.1 Insolventnost pravne osebe, podjetnika ali zasebnika:

- če za več kot dva meseca zamuja z izpolnitvijo ene ali več obveznosti v skupnem znesku, ki presega 20 odstotkov zneska njegovih obveznosti, izkazanih v zadnjem javno objavljenem letnem poročilu, ali
- če sredstva na njegovih računih ne zadoščajo za izvršitev sklepa o izvršbi ali poplačilo izvršnice in tako stanje traja neprekinjeno zadnjih 60 dni ali s prekinitvami več kot 60 dni v obdobju zadnjih 90 dni, in takšno stanje traja na dan pred vložitvijo predloga za začetek postopka zaradi insolventnosti, ali
- če nima odprtega najmanj enega bančnega računa pri ponudnikih plačilnih storitev v Republiki Sloveniji in če po preteku 60 dni od pravnomočnosti sklepa o izvršbi ni poravnal svoje obveznosti, ki izhajajo iz sklepa o izvršbi,

Pri dolžniku, nad katerim je tekel postopek prisilne poravnave ali poenostavljene prisilne poravnave, ki je bil končan s pravnomočno potrditvijo prisilne poravnave ali poenostavljene prisilne poravnave, če za več kot dva meseca zamuja:

- s plačilom svojih obveznosti na podlagi potrjene prisilne poravnave ali poenostavljene prisilne poravnave ali
- s plačilom svojih obveznosti do ločitvenih upnikov, ki so nastale pred začetkom postopka prisilne poravnave ali poenostavljene prisilne poravnave, ali
- z izvedbo drugih ukrepov finančnega prestrukturiranja, določenih v načrtu finančnega prestrukturiranja.

2.2.2 Insolventnost fizične osebe ali potrošnika:

- če za več kot dva meseca zamuja z izpolnitvijo ene ali več obveznosti v skupnem znesku, ki presega trikratnik njegove plače, nadomestil ali drugih prejemkov, ki jih prejema redno v obdobjih, ki niso daljša od dveh mesecev, ali
- če je nezaposlen in ne prejema nobenih drugih rednih prejemkov ter za več kot dva meseca zamuja z izpolnitvijo obveznosti, ki presega 1.000 eurov.

Po ZFPPIPP je dolžnik dolgoročno plačilno nesposoben, če je vrednost njegovega premoženja manjša od vsote njegovih obveznosti.

Pravna oseba, podjetnik ali zasebnik je trajneje nelikviden, če za več kot dva meseca zamuja s plačilom plač delavcem do višine minimalne plače ali s plačilom davkov in prispevkov, ki

jih mora izplačevalec obračunati ali plačati hkrati s plačilom plač delavcem in takšno stanje traja na dan pred vložitvijo predloga za začetek postopka zaradi insolventnosti. (ZFPPIPP, 14. čl.)

3 ZAČETEK STEČAJNEGA POSTOPKA NAD DOLŽNIKOM

3.1 Predujem za kritje stroškov stečajnega postopka

Kot je razvidno iz nadaljevanja raziskovalnega dela, število stečajnih postopkov v RS iz leta v leto vztrajno narašča.

Gospodarska kriza vsekakor povečuje število stečajnih postopkov, vendar kot je navedeno tudi v samem Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – redni postopek – predlog za obravnavo (2016), je na povečanje števila začetih osebnih stečajev v letu 2014 pomembno vplivala sprememba zakonske ureditve v zvezi z oprostitvijo dolžnika založitve predujma za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka, ki je za insolventne posameznike pomenila lažji dostop do sodišča in obravnave njegovega položaja insolventnosti. (Ministrstvo za pravosodje, Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – redni postopek – predlog za obravnavo, 2016, str. 12)

Z uvedbo spremembe se predujem za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka, v primeru, če predlog za stečaj vloži delavec, ker več kot tri mesece ni prejel plače vsaj v višini minimalne plače ali ker delodajalec v istem obdobju zamuja s plačilom davkov in prispevkov od plač in če predlog za stečaj vloži dolžnik sam, izplača iz proračuna sodišča. (233. čl. ZFPPIPP)

Iz sredstev proračuna se tako, skladno s Pravilnikom o tarifi za odmero nagrade upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije, ter stroških, do povrnitve katerih je upravitelj v teh postopkih upravičen, vršijo izplačila predujmov iz proračuna sodišč:

- AJPES-u znesek v višini pavšalnega nadomestila za objave, in sicer: 100,00 EUR za stečaje pravnih oseb, 50,00 EUR za osebne stečaje,
- v dobro fiduciarnega računa upravitelja znesek v višini vsote zneskov:
 - a) najnižjega nadomestila upravitelja za izdelavo otvoritvenega poročila, ki znaša 866,50 EUR za osebne stečaje in 994,35 EUR za stečaje pravnih oseb in
 - b) pavšalnega zneska za kritje drugih stroškov stečajnega postopka, ki se konča brez razdelitve upnikom, ki znaša 473,50 EUR za osebne stečaje in 946,00 EUR za stečaje pravnih oseb.

Predhodno navedeni zneski so trenutno veljavni in veljajo od 03.01.2015, od uvedbe Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o tarifi za odmero nagrade upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije, ter stroških, do povrnitve katerih je upravitelj v teh postopkih upravičen (Uradni list RS, št. 92/2014).

Pred uvedbo omenjene spremembe so bili ti zneski višji, in sicer:

- AJPES-u znesek v višini pavšalnega nadomestila za objave 100,00 EUR za stečaje pravnih oseb, 50,00 EUR za osebne stečaje
- v dobro fiduciarnega računa upravitelja znesek v višini vsote zneskov:
 - a) najnižjega nadomestila upravitelja za izdelavo otvoritvenega poročila, ki je znašal 1.420,50 EUR, za oba tipa stečajev in
 - b) pavšalnega zneska za kritje drugih stroškov stečajnega postopka, ki se konča brez razdelitve upnikom, ki je znašal 473,50 EUR za osebne stečaje in 1.894 EUR za stečaje pravnih oseb.

3.2 Stečajni postopek nad pravno osebo - gospodarsko družbo

Stečaj lahko predlagajo dolžnik, to je insolventna gospodarska družba, osebni odgovorni družbenik dolžnika ali upniki, ko ugotovijo, da je dolžnik dalj časa prezadolžen. Stečaj lahko predlaga tudi Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad, če izkaže zamudo pri poplačilu terjatev delavcev do dolžnika, proti kateremu predlaga začetek postopka, in okoliščino, da dolžnik zamuja s plačilom teh terjatev za več kot dva meseca. (231.čl. ZFPPIPP)

Če začetek stečajnega postopka predlaga dolžnik sam, se dolžnikova insolventnost domneva in predlagatelju te predpostavke za začetek stečajnega postopka ni treba dokazovati. Dolžnik kot predlagatelj stečajnega postopka je oproščen založitve predujma za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka. (233. čl. ZFPPIPP)

Če začetek stečajnega postopka predlaga upnik, mora v predlogu podati opis dejstev in okoliščin, ki pojasnjujejo razlog za stečaj, dokazati mora torej obstoj njegove terjatve in dokazati, da dolžnik nima denarnih sredstev za poravnavo obveznosti oziroma, da zamuja s plačilo dva meseca. (232. čl. ZFPPIPP) Upnik mora predlogu za začetek stečajnega postopka priložiti tudi morebitne listinske dokaze o svoji terjatvi in zamudi z njenim plačilom.

Upnik kot predlagatelj mora hkrati z vložitvijo predloga za začetek stečajnega postopka založiti predujem za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka. Po pravilih o plačilu stroškov stečajnega postopka ima upnik predlagatelj pravico do vračila založenega predujma.

O začetku stečajnega postopka odloči pristojno okrožno sodišče na predlog predlagatelja. Po utemeljenem razlogu za uvedbo stečajnega postopka sodišče izda **sklep o začetku stečajnega postopka**. (239.čl. ZFPPIPP)

Upnike sodišče obvesti z **oklicem** o začetku postopka. (243. čl. ZFPPIPP) V oklicu je naveden datum, do katerega morajo upniki prijaviti svoje terjatve v stečajnem postopku, sicer izgubijo pravico do poplačila iz stečajne mase, njihova terjatev do upnika pa preneha.

Od dneva objave oklica na spletnih straneh AJPESa nastopijo pravne posledice začetka stečajnega postopka. (244. čl. ZFPPIPP)

Zaradi začetka stečajnega postopka nad pravno osebo ta oseba ne preneha, prenehajo pa pooblastila dolžnikovih zastopnikov, prokuristov in drugih pooblaščenecv za zastopanje dolžnika in pooblastila posloводства dolžnika za vodenje njegovih poslov. Z začetkom stečajnega postopka upravitelj pridobi pooblastila za zastopanje stečajnega dolžnika in vodenje njegovih poslov.

Stečajna masa je premoženje stečajnega dolžnika, ki se v stečajnem postopku unovči za kritje stroškov postopka in plačilo terjatev upnikov. (224. čl. ZFPPIPP)

ZFPPIPP loči splošno in posebno stečajno maso. Posebna stečajna masa je tisto premoženje dolžnika, ki je predmet ločitvene pravice ali dobroimetje, doseženo z unovčenjem tega premoženja, namenjena je poplačilu terjatve zavarovane z ločitveno pravico. V splošno stečajno maso spada vse ostalo premoženje stečajnega dolžnika, ki ne spada v posebno stečajno maso. Iz te stečajne mase so poplačane nezavarovane terjatve upnikov – navadni upniki. (225. čl. ZFPPIPP)

3.3 Osebni stečaj - stečaj posameznika (potrošnika)

Zaradi nepoznavanja denarnih zakonitosti lahko fizična oseba hitro postane plačilno nesposobna in posledično prezadolžena. Razlikujemo lahko pasivno in aktivno prezadolženost. Pasivna zadolženost se pojavi, kadar zunanji dogodki gobo posežejo v posameznikovo sposobnost odplačila dolga (stečaj delodajalca, izguba zaposlitve, bolezni, smrt, prometna nezgoda, razveza..) Na drugi strani pa je možno tudi namensko ali malomarno prekomerno kopičenje in ustvarjanje dolgov v primerjavi z razpoložljivimi prihodki, kar imenujemo aktivna prezadolženost (Sladič, 2008, str. 22).

Prav prezadolženost in insolventnost sta pokazatelj revščine prebivalstva in nujna pogoja za osebni stečaj. (Antolinc, 2010, str. 7)

Po 381. čl. ZFPPIPP je postopek osebnega stečaja dovoljen zoper:

- fizično osebo, ki ima stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji,
- potrošnika, ki nima niti stalnega niti začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji, če v Republiki Sloveniji prejema plačo ali druge stalne prejemke ali če je njegovo premoženje v Republiki Sloveniji, in
- podjetnika ali zasebnika, ki nima niti stalnega niti začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji, če ima sedež v Republiki Sloveniji.

Tako kot pri pravni osebi je temeljna predpostavka za začetek osebnega stečaja dolžnikova insolventnost.

Predlog za začetek postopka osebnega stečaja nad dolžnikom lahko predlaga dolžnik sam ali upnik.

Dolžnik lahko poda **predlog** pisno ali ustno na zapisnik pri sodišču, ki je stvarno in krajevno pristojno za odločanje o njegovem predlogu. Na naroku za vložitev predloga za začetek

postopka osebnega stečaja sodišče pouči dolžnika o pravnih posledicah začetka postopka osebnega stečaja in možnosti odpusta obveznosti, ter sprejme na zapisnik dolžnikov predlog za začetek postopka osebnega stečaja, poročilo o stanju dolžnikovega premoženja v skladu s petim odstavkom 384. člena tega zakona in predlog za odpust obveznosti. (383.a čl. ZFPPIPP) Dolžnik kot predlagatelj stečajnega postopka je oproščen založitve predujma za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka. (233. čl. ZFPPIPP)

Če začetek postopka osebnega stečaja nad dolžnikom predlaga upnik, mora v predlogu podati opis dejstev in okoliščin, ki pojasnjujejo razlog za stečaj, dokazati mora torej obstoj njegove terjatve in dokazati, da dolžnik nima denarnih sredstev za poravnavo obveznosti oziroma, da zamuja s plačilom dva meseca. (232. čl. ZFPPIPP) Upnik mora predlogu za začetek stečajnega postopka priložiti tudi morebitne listinske dokaze o svoji terjatvi in zamudi z njenim plačilom. Upnik kot predlagatelj mora hkrati z vložitvijo predloga za začetek stečajnega postopka založiti predujem za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka. Po pravilih o plačilu stroškov stečajnega postopka ima upnik predlagatelj pravico do vračila založenega predujma.

Če so izpolnjeni vsi pogoji za začetek postopka osebnega stečaja nad osebnim dolžnikom, sodišče izda **sklep o začetku stečajnega postopka**, s katerim odloči, da se začne stečajni postopek in se uporabljajo enaka pravila kot pri stečaju pravne osebe. (242. čl. ZFPPIPP)

Enako kot v primeru stečajnega postopka nad pravno osebo, sodišče upnike o začetku postopka osebnega stečaja nad dolžnikom obvesti z objavo **oklica** na spletnih straneh AJPEŠa. V oklicu je naveden datum, do katerega morajo upniki prijaviti svoje terjatve v postopku osebnega stečaja. Za razliko od stečajnega postopka nad pravno osebo, če upniki v postopku osebnega stečaja zamudijo trimesečni rok za prijavo terjatev ne izgubijo pravice do poplačila svojih terjatev iz stečajne mase.

Z začetkom postopka osebnega stečaja se poslovna sposobnost stečajnega dolžnika – zasebnika, potrošnika omeji tako, da ne more sklepati pogodb in opravljati drugih pravnih poslov ali dejanj, katerih predmet je razpolaganje z njegovim premoženjem, ki spada v stečajno maso in brez soglasja sodišča ne more najeti kredita ali posojila ali dati poročstva, odpreti novega transakcijskega ali drugega denarnega računa, se odpovedati dediščini ali drugim premoženjskim pravicam. (386. čl. ZFPPIPP)

Stečajna masa je premoženje stečajnega dolžnika, ki se v stečajnem postopku unovči za kritje stroškov postopka in plačilo terjatev upnikov. (224. čl. ZFPPIPP) Poleg navedenega v stečajno maso v postopku osebnega stečaja spadajo tudi plača in drugi prejemki, ki jih dolžnik pridobi med postopkom osebnega stečaja, (razen prejemkov, ki so izvzeti iz stečajne mase, ali spadajo v stečajno maso v omejenem znesku), ter premoženje, ki ga stečajni dolžnik pridobi na podlagi dedovanja ali na drugi podlagi med postopkom osebnega stečaja. (389. čl. ZFPPIPP)

Skladno z 389. čl. ZFPPIPP so iz stečajne mase **v postopku osebnega stečaja izvzeti:**

- predmeti, ki so izvzeti iz izvršbe po 79. členu Zakona o izvršbi in zavarovanju, (obleka, obutev, hrana, kurjava za 6 mesecev, predmeti, ki so dolžniku, ki opravlja javno službo ali znanstveno, umetniško ali drugo delo kot poklic nujno potrebni za opravljanje njegovega dela ipd...),
- prejemki, ki so izvzeti iz izvršbe po 101. členu Zakona o izvršbi in zavarovanju, (preživnine, odškodnine zaradi telesne poškodbe po predpisih o invalidskem zavarovanju, prejemki iz naslova denarne socialne pomoči, starševski dodatek, otroški dodatek, dodatek za nego otroka, štipendije, pomoči študentom ipd...),
- prejemki na podlagi plače, nadomestila plače, odškodnine zaradi izgube ali zmanjšanja delovne sposobnosti, zaradi začasne brezposelnosti ter plačila za delo obsojencev v kazenskih zavodih spadajo v stečajno maso razen zneska, ki je enak višini minimalne plače, zmanjšane za plačilo davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost, in če stečajni dolжник preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu tudi: višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolжник, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev denarne socialne pomoči.

Če stečajni dolжник prejema plačo, pokojnino, nadomestilo plače, prejemke iz naslova začasne brezposelnosti ali druge stalne prejemke, ki spadajo v stečajno maso, sodišče s sklepom o **izterjavi stalnih prejemkov** ugotovi, da ti prejemki, zmanjšani za zneske izvzete po 102. čl. ZIZ v zvezi z 3. odst. 389. člena ZFPPIPP in za morebitni znesek, zarubljen s sklepom o izvršbi za izterjavo terjatve iz prvega odstavka 390. člena ZFPPIPP, spadajo v stečajno maso, ter naloži delodajalcu oziroma izplačevalcu, da mora te prejemke, namesto stečajnemu dolžniku plačevati v dobro fiduciarnega denarnega računa upravitelja. (393. čl. ZFPPIPP)

Če ima stečajni dolжник odprt denarni račun, sodišče s sklepom o **zasegu denarnega dobroimetja** ugotovi, da denarno dobroimetje na dolžnikovem računu, zmanjšano za zneske izvzete po 102. čl. ZIZ v zvezi z 3. odst. 389. člena ZFPPIPP in za morebitni znesek, zarubljen s sklepom o izvršbi za izterjavo terjatve iz prvega odstavka 390. ZFPPIPP, spada v stečajno maso, ter naloži izvajalcu plačilnega prometa, da mora te zneske, namesto stečajnemu dolžniku prenesti v dobro fiduciarnega denarnega računa upravitelja. (394. čl. ZFPPIPP)

Postopek osebnega stečaja se vodi, da bi vsi upniki iz premoženja stečajnega dolžnika prejeli plačilo svojih navadnih terjatev do stečajnega dolžnika hkrati in v enakih deležih. Terjatve upnikov v delu, v katerem te niso plačane iz razdelitvene mase stečajnega dolžnika, ne prenehajo in jih lahko upniki uveljavljajo proti stečajnemu dolžniku tudi po koncu stečajnega postopka, če v zakonu ni drugače določeno. (382. čl. ZFPPIPP)

Stečajni dolжник lahko vloži predlog za **odpust obveznosti**, ki so nastale do dneva začetka postopka osebnega stečaja in v osebnem stečaju niso bile poplačane iz stečajne mase, k predlogu pa mora priložiti izjavo po 399. čl. ZFPPIPP, da ni ovir za odpust njegovih obveznosti. V predlogu za odpust obveznosti mora dolжник opisati okoliščine, ki so podlaga za določitev dolžine preizkusnega obdobja in priložiti dokaze o njihovem obstoju. (398. čl. ZFPPIPP)

Namen odpusta obveznosti je, da se dolžnikove obveznosti, nastale do dneva začetka postopka osebnega stečaja in ki niso bile poplačane v stečajnem postopku, dolžniku odpustijo.

Odpust obveznosti učinkuje za vse terjatve upnikov do dolžnika, ki so nastale do začetka postopka osebnega stečaja, ne glede na to, ali je upnik to terjatev prijavil v postopku osebnega stečaja. (408. čl. ZFPPIPP)

Odpust obveznosti ne učinkuje za prednostne terjatve iz prvega odstavka 21. člena in prvega odstavka 390. člena ZFPPIPP in tudi ne za terjatve iz naslova: denarnih kazni ali odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, izrečenih v kazenskem postopku, v pogojni obsodbi določenega pogoja vrnitve premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, oziroma povrnitve škode, povzročene s kaznivim dejanjem, globe ali odvzema premoženjske koristi, pridobljene s prekrškom, izrečenih v postopku o prekršku in odvzema premoženja nezakonitega izvora.

S pravnomočnostjo sklepa o odpustu obveznosti preneha upnikova pravica sodno uveljavljati plačilo terjatve, za katero učinkuje odpust obveznosti, v delu, v katerem ta do pravnomočnosti sklepa ni bila plačana. Če dolžnik prostovoljno plača neplačani del terjatve, nima pravice zahtevati vračila po pravilih o neupravičeni pridobitvi. (409. čl. ZFPPIPP)

Če je bil sklep o odpustu obveznosti v postopku pravnomočno zavrnjen, terjatve upnikov, ki niso poplačane iz razdelitvene mase stečajnega dolžnika, ne prenehajo. Upniki jih lahko še naprej uveljavljajo in terjajo od dolžnika.

3.4 Osebni stečaj (stečaj s.p.) v primerjavi s stečajnim postopkom nad pravno osebo

Samostojni podjetnik v stečaju je v primerjavi z lastniki v gospodarskih družbah v precej neugodnem položaju, saj je njegova odgovornost neomejena, kar pomeni, da za obveznosti, ki so nastale pri njegovem poslovanju oziroma opravljanju dejavnosti, odgovarja s premoženjem podjetja ter hkrati tudi s svojim zasebnim premoženjem, torej z vsem premoženjem.

Za samostojnega podjetnika je tako v vsakem primeru boljše, da se preoblikuje v pravno osebo. S tem namreč točno določi s kolikšnim premoženjem odgovarja za poslovanje svoje družbe, in tako obvaruje vse ostalo premoženje, ki ni vključeno v poslovne knjige. Pri preoblikovanju v pravno osebo ima sicer samostojni podjetnik kar nekaj stroškov prenosa, ki so odvisni predvsem od velikosti s.p.: cenitev stvarnega vložka, stroški pooblaščenega revizorja, stroški strokovnjaka, ki izpelje sam postopek, in notarski stroški. V primeru, da prijavi samostojni podjetnik osebni stečaj, se namreč tudi vse njegovo osebno premoženje lahko porabi za poplačilo obveznosti (razen tistega premoženja, ki je po zakonu izvzeto iz izvršbe). (Kozlevčar & Sibinčič 2009, str. 21; Mercina, 2009)

Postopek osebnega stečaja nad potrošnikom zagotovo pomeni način pomoči potrošnikom, da se rešijo prezadolženega življenja, hkrati je ta možnost novega začetka breme, ki ga morajo nositi dolžnikovi upniki. (Pavlinić, 2011, str. 86)

3.5 Pristojnosti, obveznosti in naloge stečajnega upravitelja

Stečajni upravitelj je obvezen organ stečajnega postopka, namenjen varovanju in uresničitvi interesov upnikov. V postopku ima položaj procesnega organa sodišča, ki neposredno opravlja večino procesnih in drugih dejanj v postopku, kar je tudi njegova dolžnost, in je v postopku podrejen drugemu procesnemu organu sodišča, tj. stečajnemu sodniku, ki je upravitelju upravičen dajati navodila, ki so zanj obvezna. (Alibašić, 2013, stran. 16)

Stečajni upravitelj na podlagi 2. odst. 97. čl. ZFPPIPP v stečajnem postopku vodi posle stečajnega dolžnika v skladu s potrebami postopka in ga zastopa:

- pri procesnih in drugih pravnih dejanjih v zvezi s preizkusom terjatev, ločitvenih in izločitvenih pravic,
- pri procesnih in drugih pravnih dejanjih v zvezi z izpodbijanjem pravnih dejanj stečajnega dolžnika,
- pri pravnih poslih in drugih dejanjih potrebnih za unovčitev stečajne mase,
- pri uresničevanju odstopnih in drugih pravic, ki jih pridobi stečajni dolžnik kot pravne posledice začetka stečajnega postopka in
- pri drugih pravnih poslih, ki jih stečajni dolžnik lahko izvede v skladu z zakonom.

Predhodno navedene obveznosti so sicer enotne in veljajo za vse upravitelje v postopkih zaradi insolventnosti, v stečajnem postopku ima upravitelj še dodatne obveznosti:

- izvesti prevzem prostorov, premoženja in poslov stečajnega dolžnika z dnem začetka stečajnega postopka,
- predlagati končanje nujnih poslov oziroma nadaljevanje poslovanja, v kolikor je to v korist stečajne mase in če se s tem ne krši načelo omejevanja tveganj,
- voditi poslovne knjige in sestavljati računovodske izkaze stečajnega dolžnika ter v štirih mesecih po začetku stečajnega postopka pripraviti otvoritveno poročilo z bilanco stanja na dan začetka stečajnega postopka,
- v štirih mesecih po začetku stečaja pripraviti in sodišču predložiti otvoritveno poročilo, ki ga sestavljajo opis in ocena stečajne mase, predlog načrta poteka stečajnega postopka in predlog predračuna stroškov stečajnega postopka,
- v 6 mesecih po začetku stečajnega postopka uveljaviti zahteve na podlagi izpodbijanja dolžnikovih pravnih dejanj in odškodninsko odgovornostjo članov posloводства in nadzornega sveta družbe do upnikov,
- skladno z načrtom poteka stečajnega postopka izvajati dejanja potrebna za unovčenje stečajne mase (izterjava terjatev, uresničenje premoženjskih pravic, oddaja premoženja v najem, nalaganje denarnega dobroimetja, sklepanje sodnih ali izvensodnih poravnav,

dejanja s smiselno enakim učinkom v zvezi s preizkusom terjatev ter ločitvenih in izločitvenih pravic...)

- izvesti dejanja, potrebna za razdelitev razdelitvene mase...

Stečajni upravitelj mora svoje pristojnosti opravljati vestno in pošteno, v skladu z veljavno zakonodajo in pravili stroke, ki veljajo za osebe, ki opravljajo naloge mandatarja. Stečajni upravitelj odgovarja za škodo, ki jo povzroči s kršenjem svojih obveznosti.

4 UPNIKI IN PRIJAVA TERJATEV V STEČAJNIH POSTOPKIH

4.1 Vrste terjatev

Prelič (2006, str. 58) terjatev opredeljuje kot pravico, s katero lahko upnik zahteva določeno izpolnitev. Prelič poudarja, da začetek stečajnega postopka vpliva na terjatve upnikov do dolžnika in ne na terjatve, ki jih ima dolžnik, saj slednje obstajajo še naprej in sodijo v premoženje stečajnega dolžnika.

Za lažje razumevanje vrst razdelitev stečajne mase in odstotka poplačil upnikov v zadnjem delu tega raziskovalnega dela je potrebno ločiti med vrstami terjatev upnikov v stečajnih postopkih.

Terjatve v insolventnih postopkih so v 20. in 21. čl. ZFPPIPP definirane kot:

Nedenarna terjatev je terjatev upnika od dolžnika zahtevati izpolnitev nedenarne dajatve ali izvedbo storitve.

Zavarovana terjatev je terjatev upnika, ki je zavarovana z ločitveno pravico na premoženju dolžnika.

Nezavarovana terjatev je terjatev upnika, ki ni zavarovana z ločitveno pravico, kot nezavarovana terjatev se obravnava tudi tisti del zneska terjatve ločitvenega upnika, za katerega znesek terjatve presega vrednost unovčenega premoženja, ki je predmet ločitvene pravice.

Prednostne terjatve so nezavarovane terjatve, vendar imajo prednost pri plačilu, nanašajo pa se predvsem na delovna razmerja, in sicer: plače in nadomestila plač za zadnje tri mesece pred začetkom postopka zaradi insolventnosti, odškodnine za poškodbe, ki so povezane z delom pri dolžniku in poklicne bolezni, neizplačane odpravnine za prenehanje delovnega razmerja pred začetkom stečajnega postopka, ki zaposlenim pripadajo po zakonu, ki ureja delovna razmerja, plače in nadomestila plač delavcem, katerih delo zaradi začetka stečajnega postopka postane nepotrebno, za obdobje od začetka stečajnega postopka do poteka odpovednega roka, odpravnine delavcem, ki jim je upravitelj odpovedal pogodbo o zaposlitvi, ker je njihovo delo zaradi začetka stečajnega postopka ali med postopkom postalo nepotrebno, davki in prispevki, ki jih mora izplačevalec obračunati ali plačati, nadomestilo za neizrabljen letni dopust za

tekoče koledarsko leto. Prednostne so tudi nezavarovane terjatve za plačilo prispevkov, ki so nastale v zadnjem letu pred začetkom stečajnega postopka.

Podrejene terjatve so nezavarovane terjatve, ki se na podlagi pravnega razmerja med dolžnikom in upnikom, če postane dolžnik insolventen, plačajo šele po plačilu drugih nezavarovanih terjatev do dolžnika.

Navadne terjatve so nezavarovane terjatve, ki niso niti prednostne niti podrejene terjatve.

Tako kot se terjatve razlikujejo, se razlikujejo tudi upniki, glede na prednosti, ki jih imajo. Lahko so t.i. ločitveni ali izločitveni upniki, ki so pred začetkom stečajnega postopka zavarovali svoje terjatve tako, da so na dolžnikovem premoženju pridobili določene pravice. Ločitveni upniki so tako pridobili ločitveno pravico na premoženju, izločitveni pa izločitveno (Lipovec & Savnik, 1996, str. 52).

ZFPPIPP v 19. čl. definira **ločitveno pravico** kot pravico upnika do plačila njegove terjatve iz določenega premoženja insolventnega dolžnika pred plačilom terjatev drugih upnikov tega dolžnika iz tega premoženja. Ločitveni upnik pa je upnik, ki v postopku zaradi insolventnosti uveljavlja terjatev, zavarovano z ločitveno pravico.

V svojem 22. čl. pa ZFPPIPP opredeli še **izločitveno pravico**, ki je:

- pravica lastnika oziroma lastnice premične stvari od insolventnega dolžnika zahtevati, da mu izroči premično stvar, ki je v posesti insolventnega dolžnika,
- pravica osebe, ki je s priposestvanjem ali na drug izviren način pridobila lastninsko pravico na nepremičnini, pri kateri je kot lastnik vpisan insolventni dolžnik, od insolventnega dolžnika zahtevati, da prizna njeno lastninsko pravico na nepremičnini,
- pravica osebe, za račun katere insolventni dolžnik kot fiduciar na podlagi prenosa lastninske pravice v zavarovanje ali drugega mandatnega pravnega razmerja uresničuje lastninsko pravico na stvari ali pravice zakonitega imetnika oziroma imetnice drugega premoženja, od insolventnega dolžnika zahtevati, da izvede razpolagalni pravni posel in druga pravna dejanja, potrebna za prenos te pravice v dobro te osebe, in
- pravica lastnika blaga državnih blagovnih rezerv od insolventnega dolžnika zahtevati, da mu izroči blago državnih blagovnih rezerv, ki je v posesti, hrambi ali uporabi insolventnega dolžnika. Izločitveni upnik je upnik, ki v postopku zaradi insolventnosti uveljavlja izločitveno pravico proti insolventnemu dolžniku.

4.2 Prijava terjatev v stečajnih postopkih

Krese (2010, str. 9) povzema po (Gale Robežnik & Kruhar Puc, 2005, str. 177), da je prijava terjatve upnikovo najpomembnejše dejanje, saj brez nje ne sodeluje v stečajnem postopku in posledično ni upravičen do sorazmernega dela stečajne mase. V praksi se pogosto dogaja, da upniki ne vedo, da se je začel stečajni postopek, in tako zamudijo rok za prijavo terjatev.

Pristojno sodišče, kjer se vodi stečajni postopek bodisi nad pravno ali fizično osebo (potrošnikom) izda ob začetku stečajnega postopka Oklic o začetku stečajnega postopka, ki je objavljen na spletnih straneh AJPEsa. Oklic vsebuje navedbo dneva začetka stečajnega postopka, ime imenovanega upravitelja v postopku ter podrobnejša navodila za prijavo terjatev v stečajnem postopku.

Za **prijavo terjatev v stečajnem postopku nad pravno osebo** velja, da morajo upniki svoje terjatve ter ločitvene in izločitvene pravice prijaviti v treh mesecih od objave oklica. Če upniki svojih terjatev do poteka roka ne prijavijo v postopku, njihova terjatev do dolžnika preneha, sodišče pa prepozno prijavljeno terjatev zavrže. (296. čl. ZFPPIPP)

V kolikor upnik zamudi rok za prijavo izločitvene pravice, izločitvena pravica ne preneha, vendar prepozno prijavljena oziroma neprijavljena izločitvena pravica ni ovira za prodajo premoženja, ki je predmet te izločitvene pravice v stečajnem postopku. V takem primeru izločitveni upnik s prodajo premoženja izgubi ločitveno pravico. (299. čl. ZFPPIPP)

V kolikor upnik zamudi rok za prijavo ločitvene pravice na nepremičnini oziroma če je po stanju ob začetku stečajnega postopka na nepremičnini vknjižena lastninska pravica v korist stečajnega dolžnika, in je ta lastninska pravica omejena z vknjiženo hipoteko ali maksimalno hipoteko upnika, katere vknjižba je začela učinkovati pred začetkom stečajnega postopka, veljajo posebna pravila, saj je upnik svojo terjatev zavaroval s hipoteko ali maksimalno hipoteko, zato mora upravitelj v osnovni seznam preizkušenih terjatev vključiti tudi to hipoteko ali maksimalno hipoteko in terjatev, zavarovano z njo, tudi če ju upnik ni prijavil v roku za prijavo. Tako terjatev upravitelj prizna pod pogojem in do višine, ki jo mora upnik nadalje v postopku izkazati z listinami. (298., 298.a. čl. ZFPPIPP)

Nekoliko drugačen postopek je v primeru **prijave terjatev v postopku osebnega stečaja**. Če upniki v trimesečnem roku po objavi oklica ne prijavijo svojih terjatev, ločitvenih ali izločitvenih pravic v postopku, imajo pravico do prijave tudi nadalje v času trajanja postopka, vendar se njihova terjatev upošteva pri posamezni razdelitvi v stečajnem postopku samo, če je priznana do izdelave načrta te razdelitve. (392. čl. ZFPPIPP)

Prijava terjatev v stečajnih postopkih nad pravno in fizično osebo – posameznikom mora biti vložena bodisi osebno na vložišču sodišča ali poslana po pošti na naslov pristojnega sodišča navedenega v oklicu. Pravočasna se šteje tista terjatev, ki je bila na zadnji dan roka oddana s priporočeno pošiljko.

Prijava mora vsebovati pravilno številko postopka, na katerega se nanaša, identifikacijske podatke o upniku, zahtevek za priznanje terjatve z zneskom glavnice in utemeljitvijo, obračunane obresti za obdobje od dospelosti do začetka stečajnega postopka, v kolikor jih upnik uveljavlja, ter morebitne stroške, nastale z uveljavljanjem terjatve v sodnem ali drugem postopku pred začetkom stečajnega postopka.

Odvetnik, ki zastopa stranko v postopku zaradi insolventnosti mora prijavo terjatev in druge vloge stranke vložiti v elektronski obliki, podpisani z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim digitalnim potrdilom. (123. čl. ZFPPIPP)

4.3 Preizkus terjatev

V enem mesecu od poteka roka za prijavo terjatev upravitelj pravočasno prejete terjatve preizkusi in izdela osnovni seznam preizkušenih terjatev, v katerem se o vsaki terjatvi posamezno izreče ali jo priznava oziroma prereka delno ali v celoti. V primeru prerekanja terjatev svoje odločitve tudi ustrezno utemelji. Proti osnovnemu seznamu preizkušenih terjatev lahko upniki vložijo ugovor v 15 dneh po objavi seznama na AJPEsu. Če upravitelj presodi, da je ugovor upnika proti osnovnemu seznamu preizkušenih terjatev utemeljen, mora v osmih dneh po poteku roka iz drugega odstavka tega člena sodišču predložiti popravek osnovnega seznama preizkušenih terjatev, nato nadalje v postopku še dopolnjeni in na koncu še končni seznam preizkušenih terjatev. (61. – 70. čl. ZFPPIPP)

O preizkusu terjatev pristojno sodišče, ki vodi postopek odloči zunaj naroka s sklepom o preizkusu terjatev. Upniki, katerih terjatve so bile dokončno prerekane pa napoti na pravdo za ugotovitev obstoja prerekanih terjatev. (61. – 69. čl. ZFPPIPP.)

Na podlagi določbe 5. odst. 378. čl. ZFPPIPP se preizkus terjatev v stečajnem postopku ne opravi, če je stečajna masa neznatne vrednosti ali ne zadošča niti za stroške stečajnega postopka in razdelitev upnikom ne bo opravljena.

Na dejstvo, da je v stečajnem postopku preizkus terjatev potreben izključno zaradi razdelitve stečajne mase in v primeru, ko pogojev za razdelitev stečajne mase ni, nima pomena, so opozorili tudi sodniki Višjega sodišča v Ljubljani. V skladu s sodno prakso (Sklep Cst 20/2011 z dne 17.02.2011, sklep št. Cst 131/2013 z dne 09.04.2013 in sklep št. Cst 143/2015 z dne 05.03.2015) in ob smiselni uporabi 5. odst. 378. čl. ZFPPIPP lahko sodišče na predlog upravitelja preizkus terjatev s sklepom odloži do takrat, ko se bo oblikovala stečajna masa, ki bo zadoščala za povračilo predujma in poplačilo stroškov postopka.

5 EMPIRIČNO PREVERJANJE HIPOTEZ RAZISKOVALNEGA DELA

5.1 Baze podatkov uporabljene za analizo

Na podlagi 74. člena Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/2007 – uradno prečiščeno besedilo, s spremembami) je Ministrstvo za pravosodje pristojno za izvajanje statističnih raziskovanj in drugih raziskovanj o poslovanju sodišč. Ministrstvo za pravosodje izvaja statistična raziskovanja z namenom spremljanja stanja na področju sodstva, tako da vsem zainteresiranim uporabnikom (zakonodajno telo, ministrstva, pravosodni organi in druga strokovna javnost) omogoči pregled nad stanjem in poslovanjem sodišč, in na ta način

zagotovi podatkovno podlago za sprejemanje odločitev pri morebitni spremembi zakonodaje, poslovanju sodišč in drugih ustreznih ukrepov, s katerimi se zagotavlja učinkovito poslovanje sodišč. (Ministrstvo za pravosodje, Metodološke osnove za izvajanje raziskovanj o poslovanju sodišč, 2016)

Skladno z določili ZFPPIPP je na spletnih straneh AJPES vzpostavljena javna objava procesnih dejanj v postopkih zaradi insolventnosti zoper: gospodarsko družbo, podjetnika – fizične osebe iz šestega odstavka 3. člena Zakona o gospodarskih družbah Uradni list RS št. 42/2006, 60/2006, 26/2007, 33/2007, 67/2007, 10/2008, 68/2008, 65/2009, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013, 82/2013, 55/2015 (v nadaljevanju ZGD-1), zasebnika (zdravnik, notar, odvetnik, kmet ali druga fizična oseba, ki ni podjetnik, in kot poklic opravlja določeno dejavnost), potrošnika (fizična oseba, ki ni niti podjetnik niti zasebnik) ter drugo osebo (izbrisana pravna oseba, kadar teče postopek stečaja nad po izbrisu najdenim premoženjem). (AJPES, 2016)

Javno objavljeni in brezplačno dostopni so podatki o posameznem postopku prisilne poravnave, stečaja, prisilne likvidacije, poenostavljene prisilne poravnave, preventivnega prestrukturiranja in stečaja zapuščine, sodni sklepi, izdani v teh postopkih (razen v ZFPPIPP določenih izjem), oklici o začetku postopka, oklici o razpisih naroka in drugi oklici ali pozivi za glasovanje, ki jih po ZFPPIPP izda sodišče, zapisniki o narokih in poteku sej upniškega odbora, poročila upraviteljev, v postopku prisilne poravnave pa tudi poročila insolventnega dolžnika, sezname preizkušenih terjatev, vloge strank v postopkih in druga sodna pisanja, za katere ZFPPIPP določa, da se objavijo v stečajnem postopku tudi vsi razpisi javnih dražb in vabil k dajanju ponudb v zvezi z unovčevanjem stečajne mase. Objave se izvajajo sproti neposredno iz informacijskega sistema pristojnih sodišč, ki ga upravlja Vrhovno sodišče RS. (AJPES, 2016)

Z objavami navedenih dokumentov je s strani sodišča zagotovljeno obveščanje vseh legitimnih oseb v posameznem postopku, z njihovo objavo pa se šteje, da so objavljeni dokumenti vročeni, roki za izvedbo dejanj pa tečejo od dneva objave posameznega dokumenta. (AJPES, 2016)

V praksi se večkrat zgodi, da upniki niso dovolj aktivni pri spremljanju poslovanja svojih dolžnikov ali nadalje po začetem postopku zaradi insolventnosti ne spremljajo objav na navedenem portalu, zaradi česar nemalokrat zamudijo pomembnejše zakonske roke v procesnih dejanjih.

5.1.1 Število začetih stečajnih postopkov v RS na letni ravni

V predmetnem raziskovalnem so za analizo uporabljeni podatki o številu začetih stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami in fizičnimi osebami (na letnih ravneh), ki so dobljeni delno iz poročila Zbornice upraviteljev Slovenije, Primerjava gibanja števila stečajev po letih, januar 2009 do december 2013, ter pokrivajo obdobje od leta 2009 do leta 2012, delno pa iz

Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – predloga za obravnavo Ministrstva za pravosodje, z datumom 25. januar 2016, ter pokrivajo obdobje od leta 2013 do leta 2015.

5.1.2 Podatki o zaključenih stečajnih postopkih pravnih oseb

Predmetna raziskava temelji na analizi 50 naključno izbranih zaključenih stečajnih postopkih nad pravnimi osebami v letu 2015. Za analizo so uporabljena na spletnih straneh AJPES javno dostopna naslednja procesna dejanja oziroma pripeti dokumenti v postopku:

- Sklep o začetku postopka (datum začetka, podatek o plačilu predujma),
- Končni načrti razdelitev v postopku (vrsta razdelitve, podatek o deležu poplačila)
- Končno poročilo upravitelja (podatek o stečajni masi, vrsti razdelitev v postopku, odstotek poplačila upnikov, vračilo predujma v proračun...)
- Sklep o zaključku postopka (datum zaključka)

Najstarejši stečaj, zajet v vzorcu, je bil začel v letu 2008, medtem ko je v njem kar nekaj »mlajših« stečajev, tudi tistih, ki so začeti in končani v letu 2015.

5.1.3 Podatki o zaključenih postopkih osebnih stečajev

Predmetna raziskava temelji na analizi 50 naključno izbranih zaključenih stečajnih postopkov nad fizičnimi osebami (osebni stečaji) v letu 2015. Za analizo so uporabljena na spletnih straneh AJPES javno dostopna naslednja procesna dejanja oziroma pripeti dokumenti v postopku:

- Oklic o začetku postopka (datum začetka)
- Otvoritveno poročilo upravitelja, Redna poročila upravitelja (podatek o vplačniku predujma)
- Končno poročilo upravitelja (podatek o stečajni masi, vrsti razdelitev v postopku, odstotek poplačila upnikov, vračilo predujma v proračun...)
- Sklep o zaključku postopka (datum zaključka)

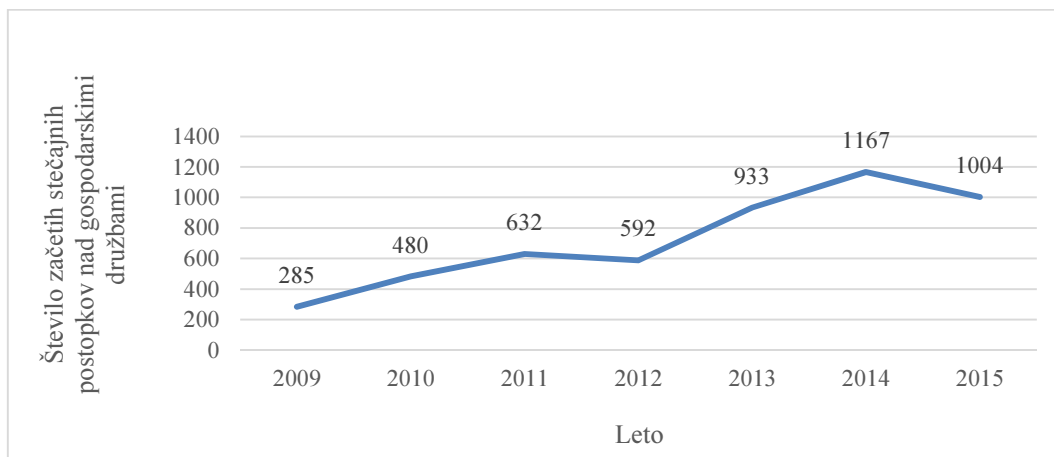
5.1.4 Podatki o novoustanovljenih in izbranih gospodarskih družbah

Predmetna raziskava temelji na dejanskih podatkih iz Poslovnega registra RS (v nadaljevanju PRS), po stanju na določen dan ter je javno dostopna na spletnih straneh AJPESa. Enota opazovanja so poslovni subjekti in glavne podružnice tujega poslovnega subjekta (s sedem-mestno identifikacijsko številko), podatki so zajeti za vse pravnoorganizacijske oblike posameznih enot opazovanja. Način zbiranja podatkov: Podatki, ki se vodijo v PRS, se pridobijo od primarnih registrskih organov, ki so pooblaščen za vodenje registrov, evidenc in razvidov o poslovnih subjektih, od poslovnih subjektov in iz drugih virov v skladu z zakonskimi predpisi. AJPES pripravi podatke za potrebe statistične raziskave v zbirni obliki. (AJPES, 2016)

5.2 Število začelih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v RS po letih

Analiza najnovejših podatkov o številu začelih stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami na letni ravni kaže pozitiven trend, saj se je število začelih stečajnih postopkov nad njimi v letu 2015 zmanjšalo za kar 13,97 %, kar je razvidno iz slike 2.

Slika 2: Trend gibanja začelih stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami

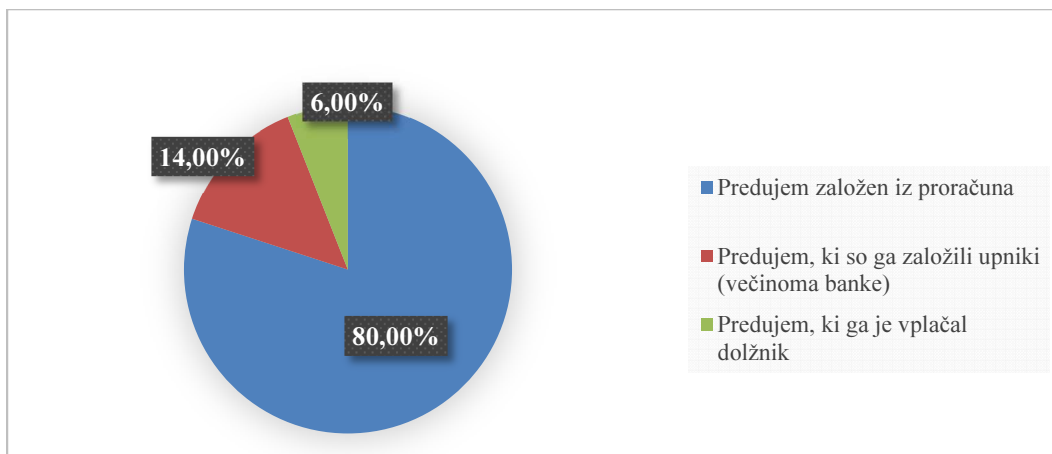
Vir: Zbornica upraviteljev Slovenije, Primerjava gibanja števila stečajev po letih, januar 2009 do december 2013; Ministrstvo za pravosodje, Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – redni postopek – predlog za obravnavo, 25. januar 2016, str. 12.

Kljub spodbudnemu lanskoletnemu kazalniku, pa ne moremo spregledati dejstva, da je bil ta trend od leta 2009 do leta 2014 vseskozi močno negativen, saj je bilo v letu 2014 v RS zabeleženo kar rekordno število začelih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami (1.167), kar glede na leto poprej pomeni 25 % povečanje, vendar ta ista številka predstavlja kar 97 % povečanje števila postopkov glede na leto 2012 in kar 309 % povečanje glede na leto 2009.

5.3 Analiza zaključenih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami (gosp. družbami)

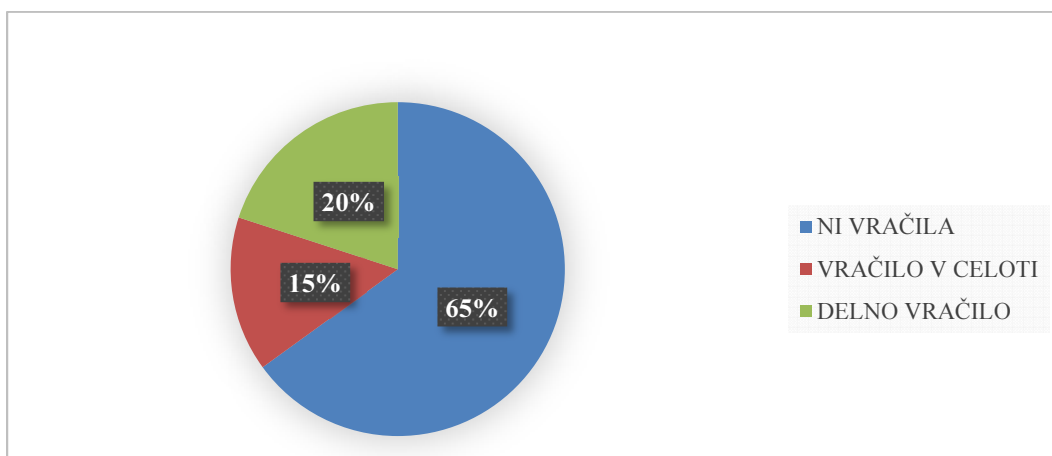
Iz slike 3 je razvidno, da so bila v začelih stečajnih postopkih nad gospodarskimi družbami sredstva za kritje začetnih stroškov stečajnega postopka le v 20 % oziroma 10 začelih stečajnih postopkih nad pravnimi osebami, od 50 vključenih v analizo, založena s strani bank upnic, drugih upnikov ali dolžnika samega. V večini analiziranih postopkov, in sicer kar 80 % oziroma 40 začelih stečajnih postopkov je za plačilo predujma za stroške stečajnega postopka bremenilo državo.

Slika 3: Zalagatelji predujma za kritje stroškov stečajnega postopka za pravne osebe

Predujem za kritje stroškov stečaja mora biti skladno z ZFPPIPP vrnjen nazaj v proračun RS takoj, ko unovčena stečajna masa presega znesek danega predujma. Kot je razvidno iz slike 4, se to v 65 % analiziranih primerov ni zgodilo, saj stečajne mase ni bilo.

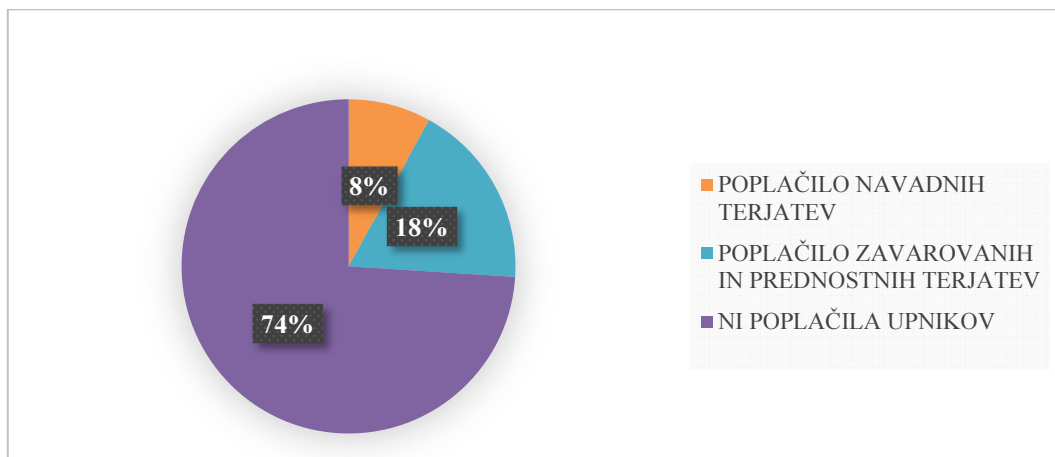
Slika 4: Odstotek vračila predujma v proračun RS pravne osebe

Majhen, 15 % odstotni delež števila danih predujmov za stroške stečajnega postopka je bil v celoti tudi vrnjen v proračun RS, medtem ko je bilo delno vračilo predujma zabeleženo le v 20 % primerov, s povprečnim 41 % deležem vračila.

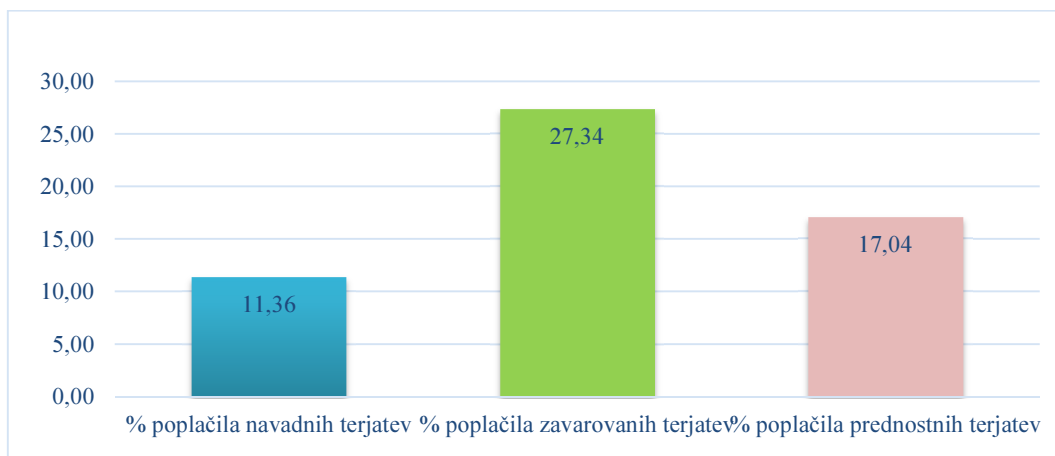
Navedeno dejstvo niti ni presenetljivo, saj je iz nadaljnje analize in slike 5 razvidno, da se je velika večina, in sicer kar 74 % stečajnih postopkov nad pravnimi osebami oziroma 37 od 50 stečajev, vključenih v analizo, končalo brez plačila stroškov postopka in/ali razdelitve upnikom, ker stečajne mase ni bilo oziroma je bila le ta neznatna.

Slika 5: Delež postopkov končanih z razdelitvijo upnikom ali brez

Slika 5 prikazuje tudi to, da je bila v 26 % oziroma v 13 stečajnih postopkih izvedena razdelitev upnikom. Od tega je bilo plačilo navadnih terjatev izvedeno le v 4 postopkih (8 %) ter plačilo zavarovanih terjatev v 9 postopkih (18 %). Slednje kaže, da v kolikor do razdelitve v postopkih le pride, prevladuje poplačilo upnikov, ki imajo priznane zavarovane in prednostne terjatve, navadni upniki pa večinoma ne pridejo do poplačila svojih terjatev. Odstotek poplačila terjatev navadnih upnikov je izredno nizek in se giblje pod 10 %, saj je stečajna masa (v kolikor le - ta obstaja), že obremenjena z ločitvenimi pravicami upnikov (zavarovane terjatve).

Slika 6: Odstotek poplačila terjatev

Nadalje je iz slike 6 razvidno, da so ločitveni upniki, ki imajo zavarovane terjatve na premoženju stečajnega dolžnika v povprečju poplačani v 27 % deležu priznanih terjatev, delavci prav tako le delno, in sicer v 17 % deležu priznanih prednostnih terjatev, terjatve navadnih upnikov pa so, v kolikor do razdelitve splošne stečajne mase pride, poplačane najslabše – v 11 % deležu priznanih navadnih terjatev. Iz opravljene raziskave je razvidno, da ločitveni upniki, čeprav imajo svoje terjatve zavarovane in priznane, večinoma ne pridejo do celotnega poplačila svojih terjatev, enako velja tudi upnike prednostnih terjatev, saj je višina

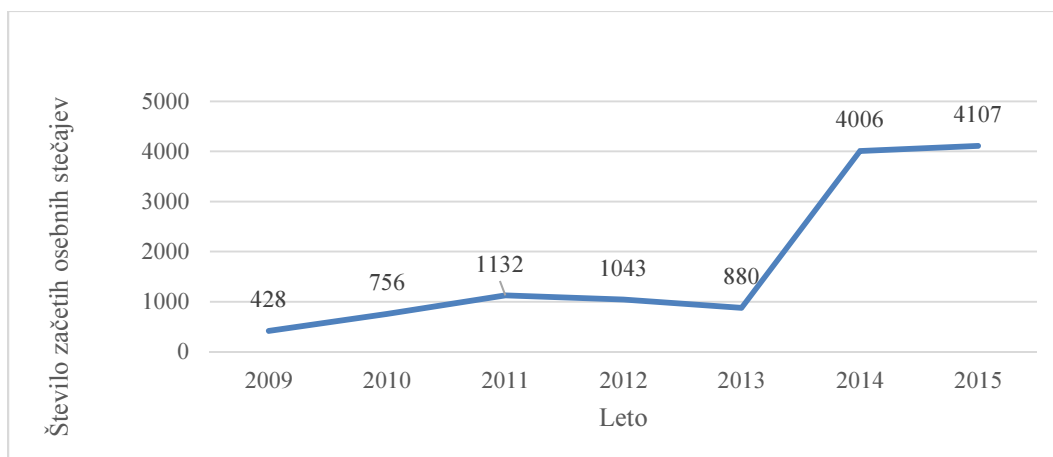
zneska razdelitve stečajne mase odvisna od dosežene kupnine unovčenega premoženja, zmanjšana za stroške, nastale s prodajo premoženja v postopku.

V raziskavi je iz datumov začetkov in zaključkov postopka nad pravnimi osebami v zajetem vzorcu mogoče razbrati, da stečajni postopki nad pravnimi osebami v povprečju trajajo 620 dni.

5.4 Število začetih postopkov osebnega stečaja v RS po letih

Iz analiziranih podatkov, povzetih v sliki 7 je razvidno, da je število osebnih stečajev od uvedbe instituta osebnega stečaja z ZFPPIPP od leta 2008 do leta 2011, ko je doseglo številko 1132 začetih postopkov, postopoma naraščalo. Med leti 2011 in 2013 sledi celo rahel upad števila začetih postopkov, nakar sledi enormno (355 %) povečanje števila osebnih stečajev v letu 2014 glede na leto poprej.

Slika 7: Trend gibanja začetih osebnih stečajev po letih

Vir: Zbornica upraviteljev Slovenije, Primerjava gibanja števila stečajev po letih, januar 2009 do december 2013; Ministrstvo za pravosodje, Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – redni postopek – predlog za obravnavo, 25. januar 2016, str. 12.

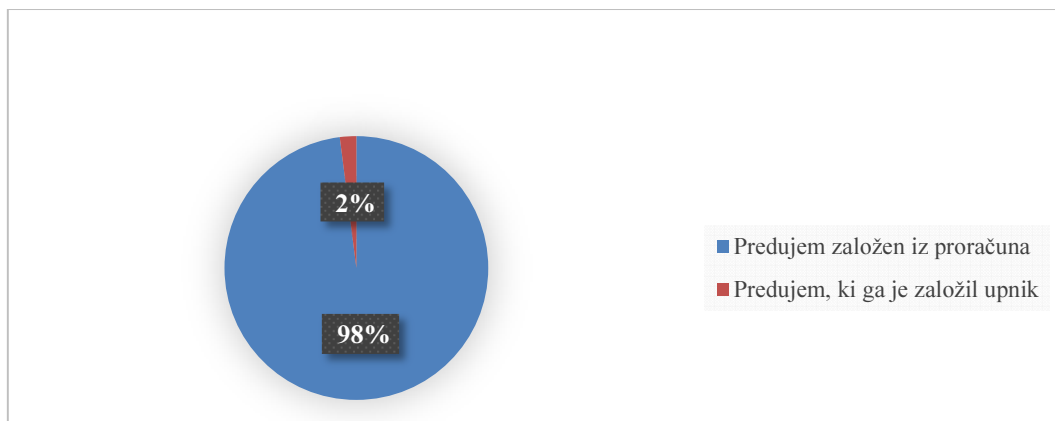
Ministrstvo za pravosodje v Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – redni postopek – predlog za obravnavo, (2016, januar) tudi samo navaja, da je na povečanje števila začetih osebnih stečajev v letu 2014 pomembno vplivala sprememba zakonske ureditve v zvezi z oprostitvijo dolžnika založitve predujma začetnih stroškov stečajnega postopka ter da je bil razkorak v učinkih med prejšnjo in sedaj veljavno ureditvijo predpisovanja predujma glede na število začetih osebnih stečajev v letih 2013 in 2014, izjemen in kot je razvidno iz opravljene analize, se tudi v letu 2015 nadaljuje negativen trend visokega števila začetih osebnih stečajev, ki je za 2,52 % višje od števila teh postopkov, začetih v letu 2014.

5.5 Analiza zaključenih postopkov osebnega stečaja

Slika 8 prikazuje, da je odstotek založenega predujma iz proračuna v postopku osebnega stečaja ali stečaja posameznika še večji kot pri pravnih osebah, in sicer kar v 98 % oziroma v

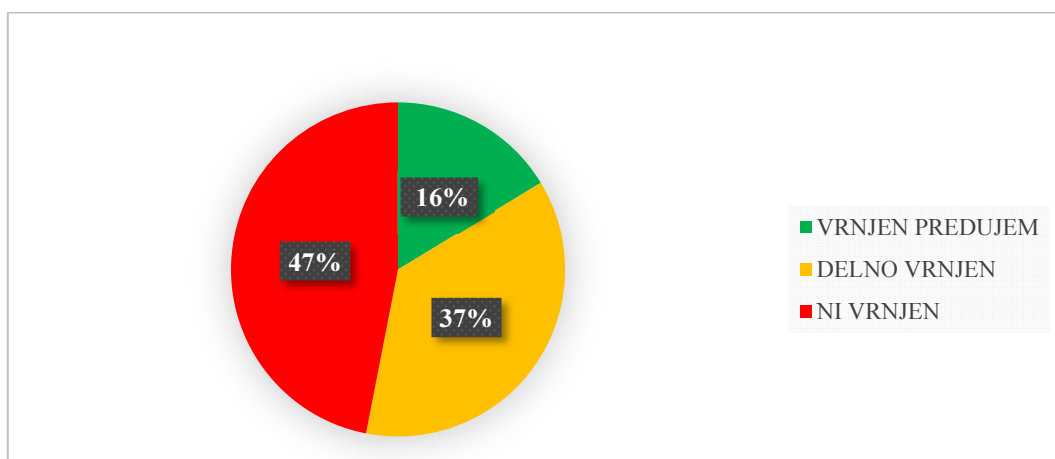
49 postopkih od 50 vključenih v analizo, predujem za kritje stroškov osebnega stečaja krije država. V to analizo so zajeti tako postopki osebnih stečajev, v katerih so stroški postopkov pokriti z odločbami o dodeljeni brezplačni pravni pomoči (pred uvedbo spremembe) kot tudi vsi tisti, ki so bili kasneje (po uvedeni spremembi) oproščeni kritja stroškov postopka in založitve predujma.

Slika 8: Zalagatelji predujma za kritje stroškov stečajnega postopka fizične osebe

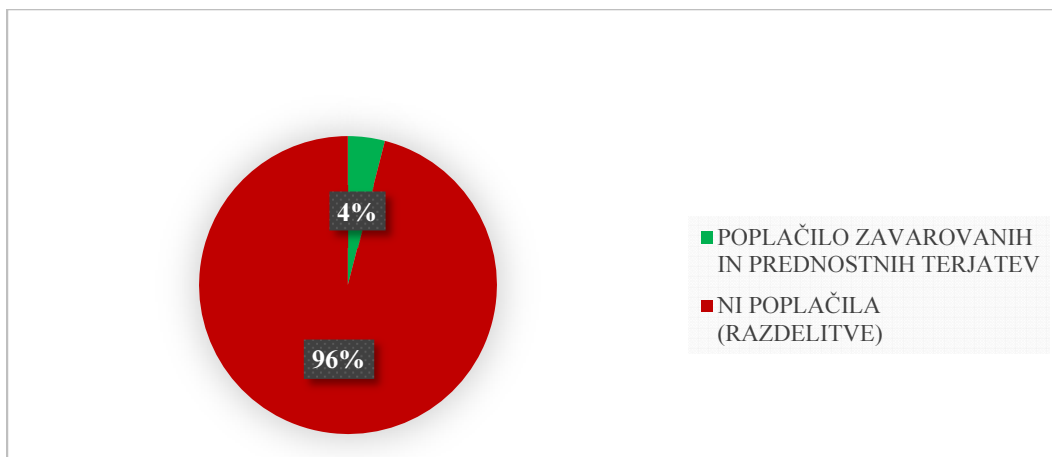
Odstotek vračila predujma za kritje stroškov postopka osebnega stečaja je razviden iz slike 9, in sicer le v 16 % zaključenih postopkov osebnega stečaja je izvedeno celotno vračilo predujma v proračun, delno vračila predujma je zabeleženo v 37 % primerov, s povprečnim 42,5 % deležem vračila, v malo manj kot polovici zaključenih osebnih stečajev ni zabeleženega vračila predujma v proračun.

Slika 9: Odstotek vračila predujma v proračun fizične osebe

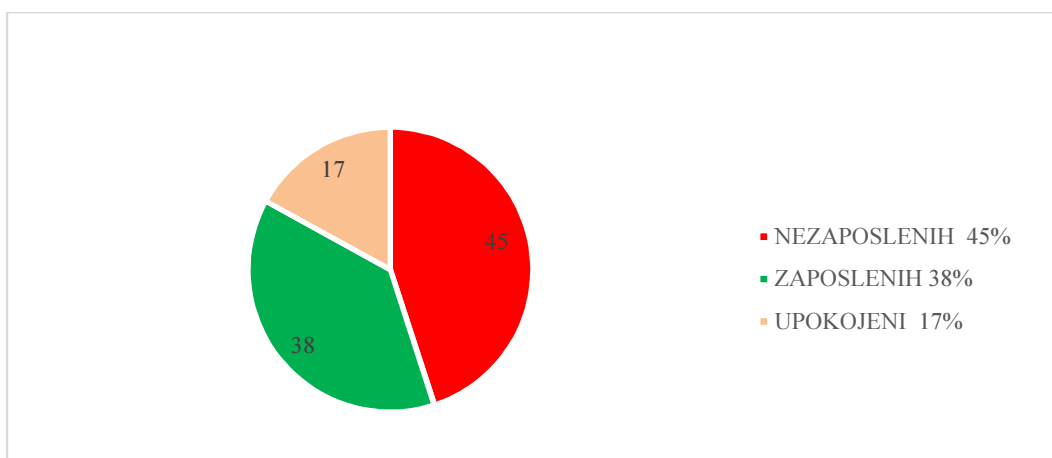
Slika 10 nadalje prikazuje, da sta se od vseh zaključenih postopkov osebnega stečaja, ki so zajeti v vzorcu te raziskave, z razdelitvijo stečajne mase končala le 2 postopka (4 %), terjatve pa so bile poplačane le prednostnim in ločitvenim upnikom.

Slika 10: Delež končanih postopkov z razdelitvijo upnikom ali brez

Za izvedbo analize strukture oseb v postopku osebnega stečaja prikazane v sliki 11 so uporabljeni podatki osebnih stečajev v pisarni, kjer sem zaposlena. Od skupno analiziranih 100 oseb v postopku osebnega stečaja je 45 % oziroma 45 oseb nezaposlenih in posledično tudi nezmožnih prispevati denarna sredstva v stečajno maso za poplačilo upnikov in stroškov stečajnega postopka. Večinoma so te osebe, ki so prejemniki denarne socialne pomoči in različnih subvencij za osnovne življenjske dobrine (najemnine, ogrevanje...).

Slika 11: Struktura oseb v postopku osebnega stečaja

Opomba: lastna analiza strukture oseb v postopku osebnega stečaja

Vir: Seznam osebnih stečajev upraviteljice Nataše Gibičar, februar 2016.

38 oseb, nad katerimi je začel postopek osebnega stečaja, je bodisi že zaposlenih ali pa so se zaposlili tekom stečajnega postopka, vendar samo 10 o d teh ali 26 % dejansko prejema plačo, ki presega minimalno, ki se jim zaseže. Presežek minimalnih zneskov nad plačo se z izvrševanjem sklepov o zasegu denarnega dobroimetja na transakcijskem računu dolžnika in izterjavi stalnih prejemkov pri delodajalcu steka na fiduciarni račun upravitelja oziroma v stečajno maso.

Iz stečajne mase fizičnih oseb – posameznikov so skladno z 389. čl. ZFPPIPP izvzeti zneski v višini prejemka, določenega za osebe, ki so jih po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvo za dodelitev denarne pomoči, stečajni dolžniki dolžni preživljati. To v praksi pomeni, da se dolžnikov neto prejemek (plača) za vsakega vzdrževanega družinskega člana poveča skladno z merili, kot jih določa Zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev denarne pomoči.

Iz izvedene analize je razvidno tudi to, da delež upokojencev v postopkih osebnega stečaja ni zanemarljiv. Ravno nasprotno, skoraj petina oseb, ki so v postopku osebnega stečaja je upokojencev in le dva izmed teh imata pokojnino, ki presega minimalno plačo, ter se bo iz naslova izvrševanja sklepa o izterjavi stalnih prejemkov v postopku oblikovala stečajna masa.

5.6 Analiza deleža družb v stečajnih postopkih v novoustanovljenih družbah

Iz tabele 2 je razvidno, da je tako število vpisov novoustanovljenih družb kot tudi število izbrisov družb na letni ravni izredno visoko. Na dan 31.12.2015 je bilo v PRS vpisanih in aktivnih 72.060 družb, od tega jih je bilo 5.511 ustanovljenih v letu 2015. (AJ PES, 2016)

Tabela 2: Število vpisov in izbrisov gospodarskih družb po letih v RS

Število vpisov in izbrisov gospodarskih družb po letih		Leto vpisa											SKUPAJ število izbrisanih družb po letih izbrisa // število aktivnih družb na dan 31.12.2015
		pred 2006	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Število izbrisov družb po letih	pred	26.678											26.678
	2006	3.058	3										3.061
	2007	1.635	26	6									1.667
	2008	2.316	191	71	26								2.604
	2009	1.744	251	367	177	59							2.598
	2010	1.826	370	484	890	416	35						4.021
	2011	1.546	261	434	525	982	189	45					3.982
	2012	1.430	235	312	378	457	565	205	51				3.633
	2013	1.304	191	232	311	334	424	498	255	43			3.592
	2014	1.268	179	184	275	303	350	487	603	216	37		3.902
	2015	1.239	157	224	240	262	331	403	567	609	251	39	4.322
Aktivne družbe na dan 31.12.2015		30.632	2.326	2.891	3.465	3.183	3.682	4.224	4.815	5.310	6.021	5.511	72.060
Število vpisov družb po letih		74.676	4.190	5.205	6.287	5.996	5.576	5.862	6.291	6.178	6.309	5.550	

Vir: Poslovni register Slovenije (AJ PES), Gospodarske družbe – število vpisov in izbrisov po letih, 2015.

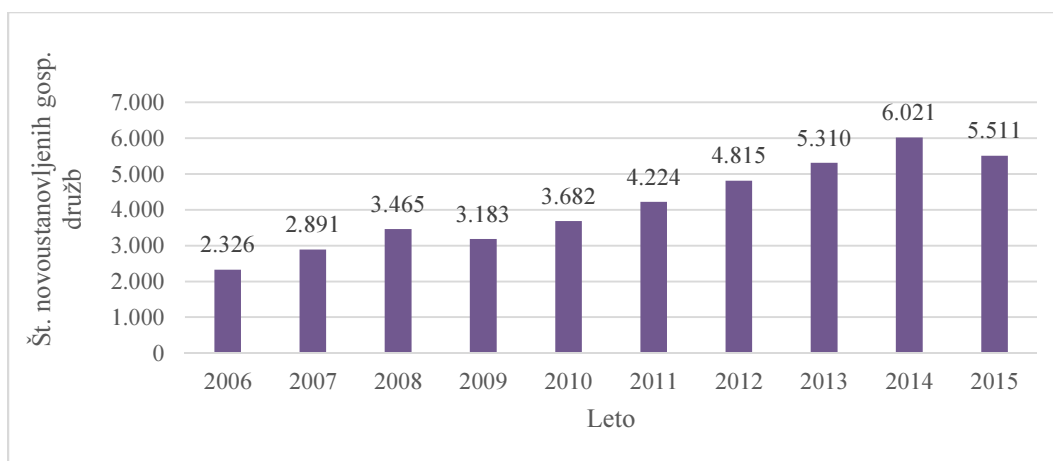
V letu 2015 je bilo izbranih 4.322 družb in kot je razvidno iz preglednice, je skoraj polovica teh družb (2.161) ustanovljenih po letu 2010, 39 pa je ustanovljenih v letu izbrisa.

Enostaven postopek ustanovitve podjetja in izključevanje kakršnekoli odgovornosti posloводства botruje dejstvu, da se iz leta v leto ustanovljajo družbe, ki se v kompleksnem poslovnem okolju ne uspejo uspešno integrirati in plasirati na trgu v takšni meri, ki bi jim zagotavljala dolgo in varno poslovanje, zato je v deležu izbranih podjetij največ podjetij z življenjsko dobo, krajšo od 6 let.

Enako oziroma dokaj primerljivo dejstvo izhaja tudi iz študije Boston Consulting Group, *Tomorrow Never Dies: The Art of Staying on Top* (2015), in sicer da podjetja v današnjem času umirajo mnogo hitreje kot pred 40 leti ter da je stopnja "umrljivosti" šestkrat višja kot takrat, ne glede na starost in velikost podjetja ali sektor v katerem ta deluje. Prav tako so mnenja, da obseg poslovanja ali izkušnost ni zagotovilo za preživetje. Študija navaja dejstva, da podjetja »umirajo« mlajša, ker se jim ne uspe prilagajati naraščajoči kompleksnosti okolja (napačna ocena okolja, strategija, izvedba...) (Boston Consulting Group, *Tomorrow Never Dies: The Art of Staying on Top*, 2015)

Iz slike 12 je razvidno, da se število novoustanovljenih podjetij v RS od leta 2006 dalje povečuje v povprečju 10 – 20 % letno, glede na predhodno leto, izjema sta le leti 2009 in 2015, kjer je mogoče opaziti rahel upad števila ustanovitev.

Slika 12: Število novoustanovljenih gospodarskih družb v RS od 2006 - 2015

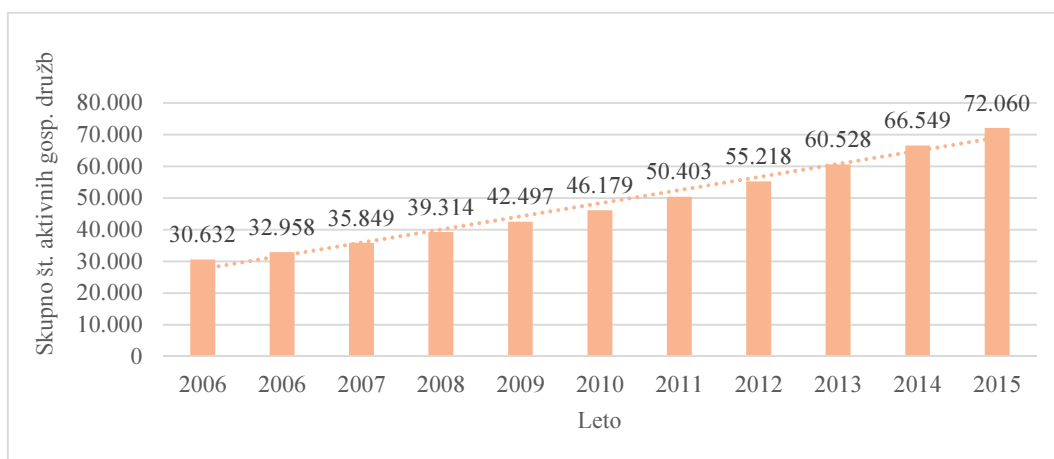

Vir: Poslovni register Slovenije (AJ PES), *Gospodarske družbe – število vpisov in izbrisov po letih, 2015.*

Število novoustanovljenih družb že od leta 2012 dalje za več kot 100 % presega število ustanovitev iz leta 2006, v letu 2014 pa, (ko je bilo največ ustanovljenih podjetij v zadnjih desetih letih) to število presega že za slabih 260 %!

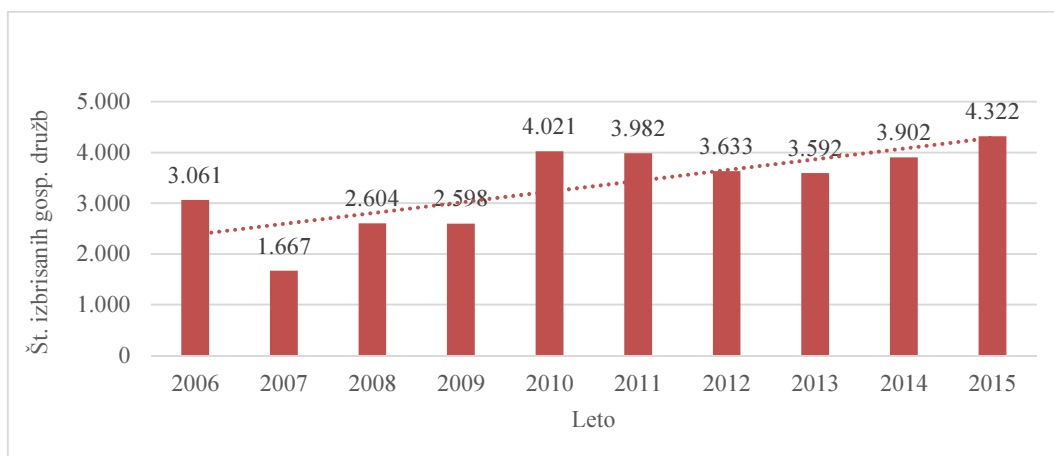
Slika 13 prikazuje, da je tako, kot je opazen porast števila novoustanovljenih družb po posameznih letih opazna tudi tendenca naraščanja skupnega števila vseh delujočih gospodarskih družb v RS iz leta v leto.

Slika 13: Skupno povečanje števila gospodarskih družb v RS od 2006 – 2015

Vir: Poslovni register Slovenije (AJ PES), Gospodarske družbe – število vpisov in izbrisov po letih, 2015.

Slika 14: Izbrisi gospodarskih družb po letih

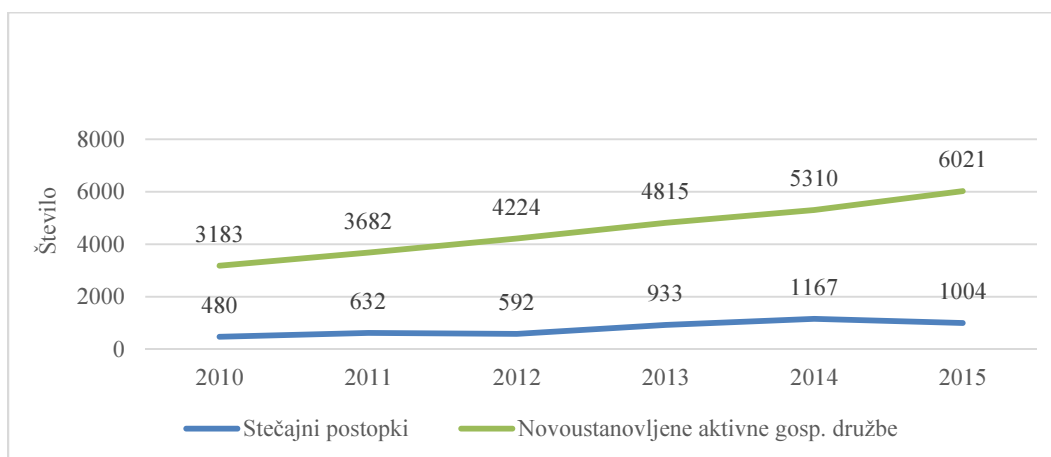

Vir: Poslovni register Slovenije (AJ PES), Gospodarske družbe – število vpisov in izbrisov po letih, 2015.

Kot je razvidno iz slike 14 so izbrisi gospodarskih družb bolj enakomerno porazdeljeni po vseh letih, opaziti je le manjša odstopanja med leti 2007 in 2009.

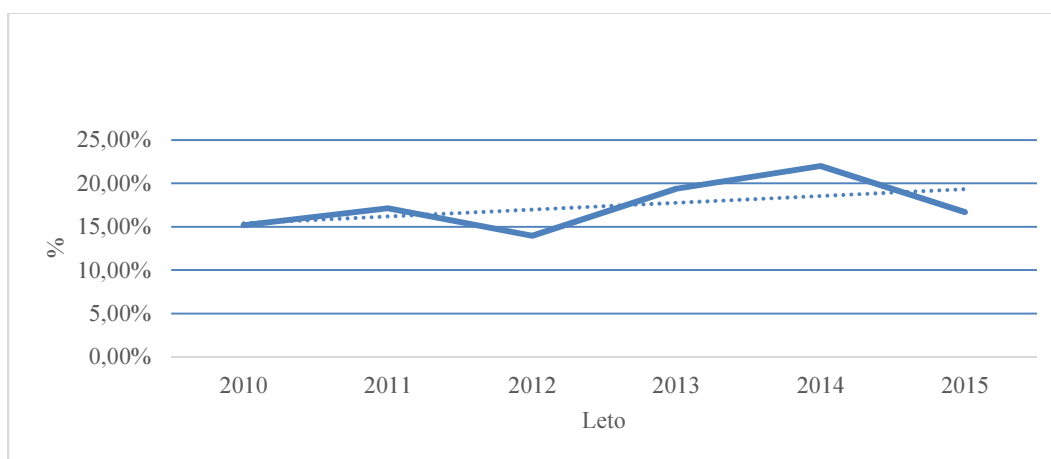
Sliki 15 in 16 prikazujeta, da se je, glede na predhodna leta, število stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami, (z izjemo v letih 2012 in 2015), vseskozi povečevalo, povečevalo se je tudi število ustanovitev novih družb. Iz raziskave je moč razbrati, da se delež družb v stečajnih postopkih v ustanovljenih novih družbah povečuje. Kot je razvidno iz opravljene analize se le ta giblje okrog 20 %, iz česar je mogoče sklepati, da se z večanjem deleža števila družb v stečaju v novoustanovljenih družbah povečuje tudi verjetnost, da bo novoustanovljena družba že nekaj let po ustanovitvi propadla oziroma prenehala s poslovanjem.

Slika 15: Začeti stečajni postopki / novoustanovljene družbe po letih

Vir: Poslovni register Slovenije (AJPES), Gospodarske družbe – število vpisov in izbrisov po letih, 2015; Zbornica upraviteljev Slovenije, Primerjava gibanja števila stečajev po letih, januar 2009 do december 2013; Ministrstvo za pravosodje, Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – redni postopek – predlog za obravnavo, 25. januar 2016, str. 12.

Slika 16: Delež gospodarskih družb v stečaju v deležu novoustanovljenih družb

Vir: Poslovni register Slovenije (AJPES), Gospodarske družbe – število vpisov in izbrisov po letih, 2015; Zbornica upraviteljev Slovenije, Primerjava gibanja števila stečajev po letih, januar 2009 do december 2013; Ministrstvo za pravosodje, Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP – redni postopek – predlog za obravnavo, 25. januar 2016, str. 12.

SKLEP

Tako fizične osebe ali posamezniki, kot tudi gospodarske družbe lahko zaradi različnih razlogov zaidejo v finančne težave in plačilno nesposobnost, zaradi česar naposled končajo v stečajnem postopku, katerega je glavni namen enakomerno poplačilo upnikov iz stečajne mase.

Analize, vrednotenje in informacije za preverjanje hipotez, dobljene v tem raziskovalnem delu temeljijo na analizi manjših vzorcev naključno izbranih podatkov iz javno dostopnih virov, v

analizo pa so vključeni podatki do zaključka leta 2015. Ker gre v predmetnem raziskovalnem delu za obdelavo manjših vzorcev, je mogoče sklepati, da izsledki te raziskave ne odražajo dejanskega stanja, vendar lastne izkušnje kažejo, da so izsledki raziskave dokaj podobni izsledkom drugih raziskav.

Izsledki raziskovalnega dela kažejo na to, da se število začetih stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami in osebnimi stečaji v Sloveniji od leta 2009 nenehno povečuje, ter da svetovna gospodarska kriza ni edini dejavnik, ki vpliva na povečanje števila stečajnih postopkov pri nas. Število začetih stečajnih postopkov v RS je namreč začelo strmo naraščati po spremembi zakonodaje (ZFPPIPP) konec leta 2013, po kateri se predujem za začetek stečajnega postopka krije iz sredstev proračuna, če predlog za stečaj vloži dolжник sam.

To spremembo so dolžniki dodobra izkoristili, saj, kot kažejo izsledki raziskave, država v več kot 90 % stečajev poravnava začetne stroške stečajnih postopkov. Založeni predujem za kritje začetnih stroškov stečaja sicer mora biti skladno z ZFPPIPP vrnjen nazaj v proračun takoj, ko unovčena stečajna masa preseže znesek danega predujma, vendar kot so nadalje pokazali izsledki analize, se to v veliki večini že zaključenih stečajnih postopkov ni zgodilo, ker stečajne mase ni. Navedeno dejstvo niti ne preseneča, saj ugotovitve kažejo, da se velika večina, in sicer kar 74 % stečajnih postopkov nad pravnimi osebami in 96 % stečajnih postopkov nad fizičnimi osebami začne, ko stečajne mase ni oziroma je le ta neznatna, in se konča brez razdelitve upnikom.

Delež vračila celotnega predujma v proračun RS je izredno majhen 15 – 16 % za oba tipa stečajev, večji pa je odstotek delnega vračila predujma v proračun zabeležen v postopkih osebnega stečaja, in sicer kar 37 % osebnih stečajev je takih, da je bil predujem vrnjen delno, s povprečnim 42,5 % deležem vračila. Razlog za to tiči v dejstvu, da je v povprečju 39 % oseb, ki so v postopku osebnega stečaja, bodisi zaposlenih ali tekom postopka dobijo zaposlitev, kar pomeni, da prejemajo plačo, nadomestilo plače ali druge stalne prejemke, ki spadajo v stečajno maso, zato se vsi zneski, ki presegajo znesek do katerega so upravičeni, zbirajo na fiduciarnem računu upravitelja, nato pa se s posebnim sklepom sodišča vrnejo v proračun. V stečajnih postopkih nad gospodarskimi družbami je delež delnega vračila predujma v proračun veliko nižji, in sicer vrnjen je le v 20 % primerov, s povprečnim 41 % deležem vračila.

Iz vsega predhodno navedenega je mogoče sklepati, da si lahko država ob nespremenjenih razmerah iz naslova danih predujmov za kritje stroškov stečajnih postopkov gospodarskih družb in osebnih stečajev tudi v prihodnje obeta izredno majhen delež vračil v proračun.

Izsledki raziskovalnega dela kažejo, da so stečajni postopki nad **gospodarskimi družbami** v večini primerov začeti prepozno, ko stečajne mase ni več oziroma je le – ta že obremenjena s pravicami ločitvenih in prednostnih upnikov, ki imajo pravico do prednostnega poplačila.

Razdelitev stečajne mase upnikom je bila izvedena le v 26 % primerov. Od tega je bilo plačilo navadnih terjatev izvedeno le v 8 % primerov, plačilo zavarovanih in prednostnih terjatev pa je bilo izvedeno v 18 % primerov. V kolikor do razdelitve stečajne mase v postopku le pride, torej prevladuje poplačilo upnikov, ki imajo priznane zavarovane in prednostne terjatve,

navadni upniki pa poleg tega, da so poplačani v najmanjšem odstotku, dejansko tudi dobijo najmanjši odstotek poplačila svojih terjatev, ki se giblje pod 10 %.

Kljub dejstvu, da imajo ločitveni in prednostni upniki svoje terjatve zavarovane oziroma imajo prednost pri poplačilu, so tudi oni poplačani v izredno nizkih deležih, in sicer: ločitveni upniki v povprečju v 27 % deležu priznanih zavarovanih terjatev, upniki s prednostnimi terjatvami pa v povprečju v 17 % deležu priznanih prednostnih terjatev.

Izsledki raziskave kažejo, da začetek postopka **osebnega stečaja** predlagajo prezadolžene osebe, ki nimajo nikakršnega premoženja, ki bi ga bilo mogoče unovčiti. V največjem, 45 % deležu so to osebe, ki so brez zaposlitve, zaposlenih oseb je sicer 39 %, vendar so to v veliki večini osebe z nizkimi osebnimi prejemki, ki ne presegajo zneskov, do katerih so skladno z ZFPPIPP upravičeni, 17 % (skoraj petina) teh pa je upokojujencev, od katerih le dva prejemata pokojnino, ki presega minimalno plačo. Nadalje je razvidno, da se je v postopku analiziranih osebnih stečajev z razdelitvijo stečajne mase končalo le 4 % primerov, terjatve pa so bile poplačane le prednostnim in ločitvenim upnikom in tako kot pri gospodarskih družbah je ta delež izredno nizek, glede na višino priznanih terjatev.

Upniki se morajo zavedati, da je s pomočjo spremljanja poslovanja, plačilne sposobnosti/nesposobnosti poslovnih partnerjev, bodisi gospodarskih družb ali samostojnih podjetnikov... mogoče še pravočasno ukrepati in predlagati začetek stečajnega postopka nad dolžnikom še preden so izčrpane vse možnosti za poplačilo njihovih terjatev. V primeru fizičnih oseb je navedeno dejstvo težje izvedljivo, saj lahko postopkom osebnih stečajev botrujejo nenadni in nepričakovani dogodki, kot so izguba zaposlitve, bolezen... na katere posamezniki ne morejo vplivati.

V RS zakonodaja ob ustanovitvi novih družb ne predvideva s strani družbenikov vplačila preujma, povečanja osnovnega kapitala, zadržanja dela osnovnega kapitala... ali kakega drugega sredstva zavarovanja in prevzemanja odgovornosti družbenikov za morebitni poslovni neuspeh in finančno izčrpanost družb v prihodnosti, nad katerimi bo začet stečajni postopek.

Iz izsledkov raziskave je razvidno, da je v deležu družb, izbrisanih iz sodnega registra, največ takih z življenjsko dobo krajšo od 6 let, ter da se delež družb v stečajnih postopkih v številu novoustanovljenih družb iz leta v leto povečuje, že sedaj pa znaša skoraj 20 %. Iz navedenega je mogoče zaključiti, da bo že po nekaj letih po ustanovitvi cca. 50 % novih družb prenehalo s poslovanjem, skrb za njihovo prenehanje ter pokrivanje stroškov v primeru stečaja pa bo ob nespremenjeni zakonodaji, zopet padlo na pleča države in davkoplačevalskega denarja, medtem ko bodo odgovorne osebe teh družb še naprej »neodgovorne«. Povečevanje deleža števila družb v stečaju v novoustanovljenih družbah ravno tako povečuje verjetnost, da bo novoustanovljena družba že nekaj let po ustanovitvi propadla oziroma prenehala s poslovanjem.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija za javnopravne evidence in storitve. (b.l.) *Objave sklepov in pisanj v postopkih zaradi insolventnosti*. Najdeno 20. februarja 2016 na spletnem naslovu: <http://www.ajpes.si/eobjave/default.asp?s=51>
2. Agencija za javnopravne evidence in storitve (b.l.). *Eobjave v postopkih zaradi insolventnosti*. Najdeno 20. februarja 2016 na spletnem naslovu: http://www.ajpes.si/Uradne_objave/eObjave_v_postopkih_zaradi_insolventnosti/Splosno
3. Agencija za javnopravne evidence in storitve. (2015, 31. december). *Življenjska doba gospodarskih subjektov v Sloveniji, število vpisov in izbrisov po letih*. Najdeno 2. aprila 2016 na spletnem naslovu: http://www.ajpes.si/Registri/Poslovni_register/Porocila/zivljenjska_doba?id=1229
4. Agencija za javnopravne evidence in storitve. *Ustanovitev gospodarske družbe pogosta vprašanja*. (b.l.) Najdeno 27. februarja 2016 na spletnem naslovu: http://www.ajpes.si/Registri/Poslovni_register/Vpis_druzbe/Pogosta_vprasanja
5. Alibašić, N. (2013). *Vloga in pomen upravitelja v stečajnem postopku* (diplomsko delo). Maribor: Pravna fakulteta.
6. Antolinc, T. (2010). *Osebni stečaj* (diplomsko delo). Maribor: Ekonomsko – poslovna fakulteta.
7. Reeves M, Haanæs K. & Harnoss J. (2015, 19. november). Tomorrow Never Dies: The Art of Staying on Top. *Bcgperspectives.com*. Najdeno 23. maja 2016 na spletnem naslovu: <https://www.bcgperspectives.com/content/articles/growth-innovation-tomorrow-never-dies-art-of-staying-on-top/>
8. Bergant, Ž. (2002). *Kritična presoja tradicionalnega analiziranja računovodskih podatkov v zvezi s plačilno sposobnostjo podjetja* (doktorska disertacija). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
9. Bergant, Ž. (2006). *Prvi znaki krize in njihovo ugotavljanje*. Najdeno 24. septembra 2015 na spletnem naslovu: <http://www.vsr.si/clanki/Znaki%20krize.pdf>
10. International bank for reconstructing and development / The world bank. (2013). *Doing Business in 2014*. Najdeno 18. junija 2016 na spletnem naslovu: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB14-Full-Report.pdf>
11. Dubrovski, D. (2004). *Krizni management in prenova podjetja*. Koper: Fakulteta za management.
12. Statistike december. (2014). *Ebonitete.si*. Najdeno 14. novembra 2015 na spletnem naslovu: http://www.ebonitete.si/datoteke/Statisticno_porocilo_slovenija_2014.pdf
13. E-vem – Portal za podjetja in podjetnike. Najdeno 27. februarja 2016 na spletnem naslovu: <http://evem.gov.si/evem/drzavljani/zacetna.evem>
14. Gale Robežnik, S. & Kruhar Puc R. (2005). *Reševanje insolventnih postopkov v praksi*. Lesce: Legat.
15. Gibičar, N. (2015). Seznam vodenih osebnih stečajev upraviteljice Nataše Gibičar.

16. Jager, Š. (2011). *Primerjava pravnih in finančnih posledic prisilne poravnave in stečaja* (diplomsko delo). Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
17. Krese, M. (2010). *Analiza stroškov stečajnega postopka* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
18. Kozlevčar, B. & Sibinčič J. (2009). Preoblikovanje s.p. v d.o.o. v času recesije edina racionalna rešitev. *Finance*. Najdeno dne 20. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/245875>.
19. Lipovec B. & Savnik M. *Stečaj! ... kaj pa upnik?* Kranj: Anthes.
20. Lutar Skerbinjek A. (1998). Računovodske informacije opozarjajo na krizo v podjetju. *Naše gospodarstvo* 44(4), 596-603
21. Mercina, J. (2.6.2010). Preoblikovanje iz s.p. v d.o.o. *Mladi podjetnik*. Najdeno dne 19. maja 2016 na spletnem naslovu: <http://mladipodjetnik.si/podjetniskikoticek/racunovodstvo/preoblikovanje-iz-s.p.-v-d.o.o>
22. Ministrstvo za gospodarstvo. (2013). *Strategija razvoja Slovenije 2014 – 2020 (osnutek)*. Najdeno dne 4. novembra 2015 na spletnem naslovu http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/EKP/Drugi_dokumenti/SRS_09_08_2013.pdf
23. Ministrstvo za pravosodje. (2016). *Metodološke osnove za izvajanje statističnih raziskovanj o poslovanju sodišč*. Najdeno dne 10. junija 2016 na spletnem naslovu: http://www.mp.gov.si/fileadmin/mp.gov.si/pageuploads/mp.gov.si/PDF/Sodna_statistika/160519_Metodoloske_osnove_1-3_2016.pdf
24. Ministrstvo za pravosodje. (2016, 25. januar). *Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju redni postopek – predlog za obravnavo*. Najdeno dne 5. marca 2016 na spletnem naslovu: [http://vrs-3.vlada.si/MANDAT14/VLADNAGRADIVA.NSF/18a6b9887c33a0bdc12570e50034eb54/def34251f68623a8c1257f4500517e90/\\$FILE/ZFPPIPP-G_11_.pdf](http://vrs-3.vlada.si/MANDAT14/VLADNAGRADIVA.NSF/18a6b9887c33a0bdc12570e50034eb54/def34251f68623a8c1257f4500517e90/$FILE/ZFPPIPP-G_11_.pdf)
25. Pavlinić, J. (2011). *Vpliv insolvenčnih postopkov na terjatve upnikov v Sloveniji* (magistrsko delo). Maribor: Ekonomsko – poslovna fakulteta.
26. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o tarifi za odmero nagrade upravitelja v postopkih zaradi insolventnosti in prisilne likvidacije, ter stroških, do povrnitve katerih je upravitelj v teh postopkih upravičen. Uradni list RS, št. 91/2008, 119/2008, 53/2009, 92/2014.
27. Prelič, S. (2006). *Oris pravne ureditve prenehanja pravnih subjektov*. Maribor: Pravna fakulteta.
28. Skok, T. (2011/2012). *Likvidacija, stečaj in prisilna poravnava v Republiki Sloveniji* (delo diplomskega seminarja). Maribor: Ekonomsko – poslovna fakulteta.
29. Sladič, J. (2008). *O problematiki osebnega stečaja in stečaja zapuščine*. Pravna praksa, 27(26), 2-8.
30. Statistični urad RS. (2014, 16. december). *Slovenija od 1991 do danes*. Najdeno 2. novembra 2015 na spletnem naslovu: https://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=6710
31. Stariha, M. (2005). *Računovodske informacije za odločanje o stečaju podjetja* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

32. Šafer, I. (2010). *Stečaj podjetnika kot izhod iz krize* (diplomska naloga). Koper: Fakulteta za management.
33. Urad za makroekonomske analize in razvoj. (2013, maj). *Poročilo o razvoju 2013*. Najdeno dne 2. novembra 2015 na spletnem naslovu: http://www.umar.gov.si/publikacije/porocilo_o_razvoju/publikacija/zapisi/porocilo_o_razvoju_2013/
34. Višje sodišče v Ljubljani. Sklepi št. Cst 20/2011 z dne 17.2.2011, št. Cst 131/2013 z dne 9.4.2013 in št. Cst 143/2015 z dne 5.3.2015. Najdeni dne 7. novembra 2015 na spletnem naslovu: <http://www.sodisce.si/vislj/odlocitve/>
35. Zadnikar, N. (2010). *Osebni stečaj* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
36. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP). Uradni list RS, št. 126/2007, 13/2014 – UPB, (10/2015 – popr.), 27/2016, 31/2016 – odl. US in 38/2016 – odl. US.
37. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). Uradni list RS št. 42/2006, 60/2006, 26/2007, 33/2007, 67/2007, 10/2008, 68/2008, 65/2009, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013, 82/2013, 55/2015.
38. Zakon o sodnem registru (ZSReg). Uradni list RS št. 13/1994, 91/2005, 114/2005, 42/2006, 33/2007, 54/2007, 93/2007, 65/2008, 49/2009, 82/2013, 17/2015.
39. Zavod RS za zaposlovanje. (2016). *Trg dela v številkah – Gibanje registrirane brezposelnosti po mesecih, 2008 – 2016*. Najdeno 4. februarja 2016 na spletnem naslovu: http://www.ess.gov.si/trg_dela/trg_dela_v_stevilkah
40. Zbornica upraviteljev Slovenije (b.l.). *Primerjava gibanja stečajev po letih (januar 2009 do december 2013)*. Najdeno dne 2. februarja 2016 na spletnem naslovu: <http://www.zbornica-upraviteljev.si/datoteke/dokumenti/Statistika.pdf>

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Postopek ustanovitve / vpisa gospodarske družbe v register	1
Priloga 2: Zgodovina in kratek pregled stečajev po svetu.....	4

Priloga 1: Postopek ustanovitve / vpisa gospodarske družbe v register

Skladno z Zakonom o sodnem registru je AJPES pooblaščen za upravljanje podatkovne baze sodnega registra kot sestavnega dela Poslovnega registra Slovenije (PRS). Zaradi združitve obeh registrov sta se postopek vpisa v sodni register in postopek vpisa v PRS združila v en postopek.

Postopek vpisa gospodarske družbe v PRS / sodni register se izvede prek sistema e-VEM v elektronski obliki.

- predlog za vpis v sodni register je mogoče vložiti na točki VEM ali pri notarju,
- postopki vpisa ali spremembe podatkov v PRS / sodnem registru, ki jih gospodarske družbe izvedejo prek točk VEM, so brezplačni,
- o predlogu za vpis v sodni register odloči sodišče,
- podatki o vpisu in listine, ki so podlaga za vpis se objavijo na spletni strani AJPES neposredno po vpisu v sodni register,
- sklep o vpisu v sodni register prejme gospodarska družba v papirni ali elektronski obliki (v varni elektronski poštni predal).

Zakon o gospodarskih družbah v 10. a členu določa omejitve pri ustanavljanju gospodarskih družb in pridobivanju deležev v gospodarskih družbah. Obstoj omejitve pomeni, da oseba ne more ustanoviti gospodarske družbe oziroma pridobiti deleža v gospodarski družbi, kar se preverja v sistemu e-VEM pred oddajo predloga za vpis oziroma pred vpisom gospodarske družbe v sodni register.

Ustanovitelj ali družbenik ne more postati oseba, ki:

1. je bila pravnomočno obsojena na kazen zavora zaradi kaznivih dejanj, ki jih določa Zakon o gospodarskih družbah,
2. je javno objavljena na seznamu nepredlagateljev obračunov ali seznamu neplačnikov, na podlagi zakona, ki ureja davčni postopek(*),
3. je neposredno ali posredno z več kot 25% udeležena v kapitalu kapitalske družbe, ki je javno objavljena na seznamu nepredlagateljev obračunov ali seznamu neplačnikov, na podlagi zakona, ki ureja davčni postopek(*),
4. ji je bila s pravnomočno odločbo najmanj dvakrat izrečena globa zaradi prekrška v zvezi s plačilom za delo oz. prekrška v zvezi zaposlovanjem na črno(**),
5. je bila neposredno z več kot 50% udeležena v kapitalu d.o.o., ki je bila izbrisana iz sodnega registra brez likvidacije po ZFPPIPP(**),
6. je v zadnjih treh mesecih ustanovila d.o.o. oziroma pridobila delež v d.o.o, ki ni starejša od 3 mesecev, razen če ta d.o.o. izpolnjuje pogoje, ki jih določa 10. a člen Zakona o gospodarskih družbah: ima odprt transakcijski račun, nima neporavnanih davčnih obveznosti, ima neprekinjeno vsaj en mesec zaposleno osebo itd. (**).

* Od 1.1.2016 dalje se objava na seznamih preverja za zadnjih 12. mesecev

** Velja od 1.1.2016 dalje

Družbo z omejeno odgovornostjo lahko ustanovi: domača fizična oseba, tuja fizična oseba, domača pravna oseba, tuja pravna oseba.

Ob ustanovitvi morajo družbeniki zagotoviti osnovni kapital v minimalni višini 7.500 EUR. Maksimalno število družbenikov je 50, minimalni posamični vložek pa znaša 50 EUR.

Na točko VEM morajo priti vsi družbeniki in zastopniki. S seboj morajo družbeniki prinesiti veljavni osebni dokument (osebna izkaznica, potni list ali drugo veljavno listino za ugotovitev istovetnosti) in potrdilo o vplačilu ustanovitvenega kapitala. Tujec (fizična ali pravna oseba) tudi slovensko davčno številko.

Če je ustanovitelj (družbenik) domača pravna oseba, mora na točko VEM priti zastopnik pravne osebe (pravna oseba mora biti vpisana v Poslovni register Slovenije). Če je ustanovitelj (družbenik) tuja pravna oseba, se vlogi za vpis priloži overjen prevod uradnega izpisa iz matičnega registra države, kjer ima tuja pravna oseba sedež. Ta dokument mora predložiti tudi DURS pri vpisu v davčni register, kjer pridobi slovensko davčno številko.

Če subjekt vpisa ni lastnik objekta na poslovnem naslovu, navedenem v predlogu za vpis, mora predlogu za vpis priložiti overjeno izjavo lastnika objekta, da subjektu vpisa dovoljuje poslovanje na tem naslovu. Izjavo lahko overi upravna enota, notar ali točka VEM?

Družbeniki d.o.o. morajo v svojem podjetju imenovati vsaj eno poslovodno osebo (direktorja). Lahko pa imenujejo tudi več zastopnikov (direktorjev ali prokuristov).

Imenovani zastopnik mora osebno priti na točko VEM in podpisati izjavo, da soglaša z imenovanjem na poslovodno funkcijo ter da za njegovo imenovanje ni ovir po določilih drugega odstavka 255. člena ZGD-1. Podpisano izjavo imenovanega zastopnika lahko referentu točke VEM predloži tudi vlagatelj predloga za vpis, vendar mora biti v tem primeru podpis imenovanega zastopnika uradno overjen.

Če družbenik imenuje več zastopnikov za zastopanje družbe mora določiti tudi način zastopanja, in sicer lahko določi, da vsak zastopnik družbo zastopa samostojno, lahko pa določi skupno zastopanje vseh zastopnikov družbe. Točke VEM niso pooblaščenice za vpisovanje omejitev zastopanja, zato mora stranka v tem primeru predlog za ustanovitev družbe ali spremembo podatkov vložiti pri notarju.

Firma je ime, s katerim družba posluje. Družba lahko uporablja tudi skrajšano firmo, če je vpisana v sodni register. Družba mora pri svojem poslovanju uporabljati firmo ali skrajšano firmo v obliki, kot je vpisana v sodni register.

Po uveljavitvi sprememb Zakona o sodnem registru in Zakona o gospodarskih družbah se dejavnosti ne vpisujejo več v sodni register ampak samo v Poslovni register Slovenije.

Zakon o Poslovnem registru Slovenije namreč določa, da se v Poslovni register Slovenije vpišejo le tiste dejavnosti, ki jih družba dejansko opravlja in pomenijo pomemben del poslovanja družbe zato vpisovanje drugih dejavnosti «na zalogo» ni dovoljeno. Družba bo namreč morala v primeru inšpekcijskega nadzora dokazovati, da izpolnjuje pogoje za opravljanje posamezne dejavnosti vpisane v Poslovni register Slovenije. Dejavnosti vpisane v Poslovni register Slovenije so objavljene na spletnih straneh AJPEsa.

Družbe smejo kot dejavnost opravljati vse posle razen tistih, ki se po zakonu ne smejo opravljati kot gospodarski posli. Za opravljanje dejavnosti morajo izpolnjevati splošne pogoje in pridobiti ustrezna upravna dovoljenja. Poleg tega morajo za opravljanje nekaterih dejavnosti izpolnjevati še posebne pogoje.

Vsaka družba mora ob registraciji določiti sedež in poslovni naslov.

Predlogu za vpis d.o.o. v sodni register, ki ga pripravi referent točke VEM je potrebno priložiti naslednje listine:

- Akt o ustanovitvi / družbeno pogodbo
- Sklep o imenovanju zastopnikov
- Izjava zastopnika (strinjanje vsakega zastopnika posebej, da nastopi funkcijo direktorja ali prokurista)
- Sklep o določitvi poslovnega naslova
- Potrdilo banke o vplačilu osnovnega kapitala

Vse listine pripravi in natisne referent točke VEM v postopku priprave predloga za vpis, stranka jih le podpiše. Stranka mora predlogu priložiti zgolj potrdilo banke o vplačilu osnovnega kapitala, če odprtje začasnega računa in vplačilo osnovnega kapitala ni izvedeno prek spleta (aplikacije eTRR).

Ko ustanovitelj d.o.o. na točki VEM vloži predlog za vpis družbe v sodni register in priloži vse obvezne listine (vključno s potrdilom banke o vplačilu osnovnega kapitala), referent točke VEM predlog za vpis posreduje AJPEs, ki preveri tehnično popolnost predloga, določi podatke, ki se vpišejo v Poslovni register Slovenije in predlog pošlje v reševanje pristojnemu registrskemu sodišču. Sodišče v nekaj dneh na naslov družbe, določen za vročanje v predlogu za vpis ustanovitve, pošlje Sklep o vpisu ustanovitve subjekta, v primeru nepopolne vloge pa zahteva dopolnitev predloga za vpis. Istočasno s sklepom pošlje tudi obvestilo o vpisu v Poslovni register Slovenije. Na sklepu sodišča o vpisu ustanovitve je navedena tudi davčna številka družbe, ki se dodeli samodejno, na podlagi neposredne elektronske povezanosti z Davčno upravo RS, ob vpisu v sodno/poslovni register.

Priloga 2: Zgodovina in kratek pregled stečajev po svetu

Stariha, 2005 navaja, da zametki stečajne zakonodaje segajo daleč v preteklost. V antičnem Rimu so tistega, ki je razglasil stečaj, poslali v suženjstvo ali pa ga razkosali; odločitev je bila prepuščena upnikom. V srednjem veku je bila kazen milejša, tako so na primer v Franciji morali propadli dolžniki nositi zeleno kapo, vsakdo pa jih je lahko le še kamenjal. V Angliji so jih poslali v zapor, kjer so bili pogosto tarča javnih posmehov, in so jim včasih odrezali tudi uho (Doing Business in 2004, 2004, str. 71).

Prvi stečajni zakon je bil sprejet leta 1732 v Angliji. Na začetku 19. stoletja so predstavile svojo stečajno zakonodajo tudi ZDA, Francija, Nemčija in Španija. Značilnost prvih stečajnih zakonov je bila, da so urejali le postopek likvidacije propadlega podjetja, in ne tudi postopek reorganizacije. Le-tega so države kasneje vključile v stečajno zakonodajo, na primer ZDA so leta 1978 postopek reorganizacije uredile v 11. Poglavju – Chapter 11 stečajnega zakona (Doing Business in 2004, 2004, str. 71).

Danes se stečajni zakoni med seboj zelo razlikujejo tako po učinkovitosti kot uporabi. V državah z zastarelo stečajno zakonodajo in neučinkovitimi sodnimi postopki (Mozambik, Bangladeš, Nepal, Niger, Angola) se skoraj nikoli ne uporabljajo formalni stečajni postopki, temveč le izvensodne poravnave, ki so cenejše, hitrejšje in bolj predvidljive. Formalni stečajni postopki se največkrat uporabljajo le za sanacijo zadolženih državnih podjetij ali za ukinitvev podružnic teh podjetij. V Belorusiji in Uzbekistanu je stečajni zakon v večini primerov namenjen likvidaciji mirujočih podjetij. V nasprotju s temi državami pa je v državah z učinkovitimi stečajnimi postopki, kot so Belgija, Danska, Finska, Norveška, Švedska, Švica, vloženi največ zahtevkov za stečaj – v povprečju 50 na 100.000 prebivalcev vsako leto (Doing Business in 2004, 2004, str. 78).

Države OECD (angl. Organisation for Economic Co-operation and Development) in države severne Evrope (Finska, Norveška, Irska) sodijo med države z najbolj učinkovitimi stečajnimi postopki; v povprečju trajajo manj kot 2 leti, stroški pa znašajo manj kot 8% stečajne mase (Doing Business in 2004, 2004, str. 74).